

NR 3 | 2020

RAPPORT

3:12 ARBETE ELLER KAPITAL?

En rättvisare beskattning för arbetande företagare

UNDERLAGSRAPPORT NUMMER 2 TILL ARBETARRÖRELSENS
SKATTEPOLITISKA SKUGGUTREDNING

NILS LAGER OCH ATHINA SWAHN

tankesmedjan
TIDEN

ISBN 978-91-89117-01-3

© Tankesmedjan Tiden 2020

Text: Nils Lager och Athina Swahn

Omslagsfoto: Istockphoto

Grafisk form: Johan Resele

3:12

ARBETE ELLER KAPITAL?

En rättvisare beskattning för arbetande företagare

UNDERLAGSRAPPORT NUMMER 2 TILL ARBETARRÖRELSENS
SKATTEPOLITISKA SKUGGUTREDNING

NILS LAGER OCH ATHINA SWAHN

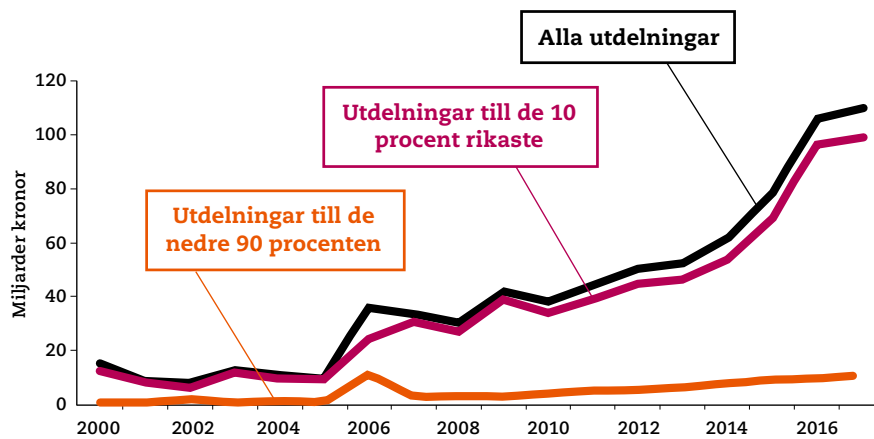
SAMMANFATTNING

- ◆ I januariavtalet har regeringspartierna enats med Liberalerna och Centerpartiet om att en omgripande skattereform ska ske för att gynna företagande, men också minska klyftorna. I samband med denna ska reglerna för arbetande ägare, de så kallade 3:12-reglerna för fåmansbolag, förenklas. Runt 467 000 delägare i 320 000 fåmansbolag omfattas av reglerna för arbetande ägare. Dessa företag har tillsammans över 800 000 anställda.
- ◆ Skatten på höga arbetsinkomster är i dag 64 procent, medan skatten på utdelningar från fåmansbolag är 37 procent. Att omvandla arbetsinkomster till kapitalinkomster är särskilt gynnsamt (och möjligt) för arbetande ägare. För att begränsa denna möjlighet sätter reglerna ett gränsbelopp för hur mycket delägare till fåmansbolag maximalt får ta ut i utdelning. Detta bestäms i förenklingsregeln med ett schablonbelopp eller i huvudregeln baserat på aktiers anskaffningsvärde och företagets löner. Reglerna syftar också till att fåmansbolag ska kunna konkurrera på lika villkor på marknaden med andra bolag.
- ◆ Dessa regelverk blev väsentligt generösare efter en reform år 2006, där skatten för utdelningar sänktes från 30 procent till 20 procent, samtidigt som gränsbeloppen höjdes.
- ◆ Fyra femtedelar av arbetande ägare är män. De har en högre ålder än genomsnittet och tenderar i högre utsträckning vara högutbildade. Därtill är benägenheten att vara delägare klart större bland höginkomsttagare.
- ◆ Utdelningar från fåmansbolag har ökat kraftigt de senaste 15 åren. År 2005 var utdelningarna ungefär 10 miljarder, men har sedan dess tiodubblats till ungefär 110 miljarder kronor år 2017 i 2019 års priser. Denna siffra sänktes något till 93 miljarder kronor år 2018.

- ◆ Nästan alla utdelningar, ungefär 98 miljarder kronor, gick till de 10 procenten i befolkningen som hade högst inkomst år 2017. Vi visar detta i figur 1.1. Ungefär 70 miljarder gick den rikaste procenten i hela befolkningen sett till disponibel inkomst. Dessa utdelningar går ofta till personer med miljoner i utdelningsinkomster, vilket vi visar i figur 1.2. Utdelningarna är koncentrerade till storstäder.

FIGUR 1.1

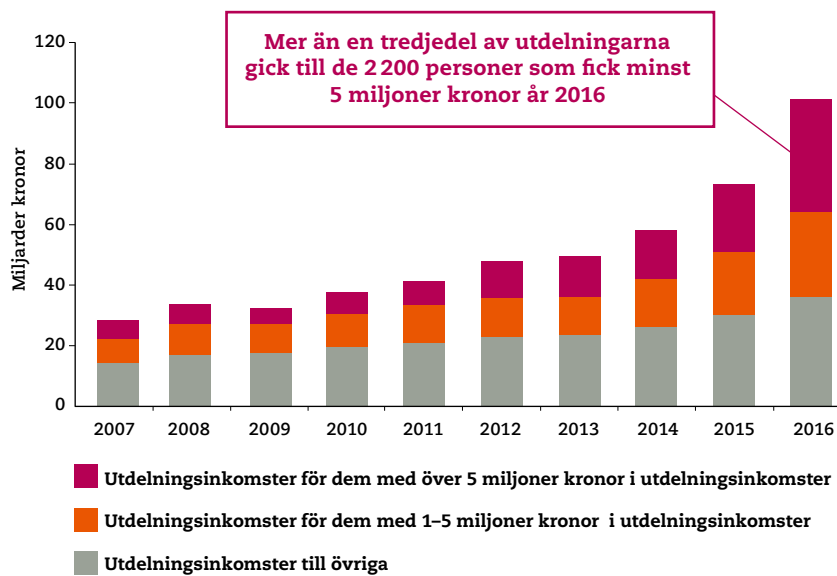
DE ÖKADE UTDELNINGARNA HAR NÄSTAN BARA GÅTT TILL DE RIKASTE

Källa: Långtidsutredningen och egna beräkningar.
Statistiken avser hela befolkningen och decilindelning är gjord efter disponibel inkomst.

FIGUR 1.2

MAJORITETEN AV UTDELNINGAR FRÅN FÅMANSBOLAG ÄR NUMERA I MILJONBELOPP

Källa: ESV (2018) och egna beräkningar.

- ◆ Forskning visar på att de ökade utdelningarna inte kan tolkas komma från ökade företagsvinster och mer entreprenörskap. 2006-reformen beskriven ovan ökade inte sysselsättningen eller antalet företag med faktisk verksamhet, även om lönerna bland anställda ökade. Det rör sig snarare om en omfattande inkomstomvandling bland höginkomsttagare som är arbetande ägare som tar ut en större andel av sina löner som utdelning. Antalet fåmansbolag som är holdingbolag och skalbolag som används i skatteplaneringssyfte har även kraftigt ökat. Dock har investeringsklimatet bland fåmansbolag effektiviserats.

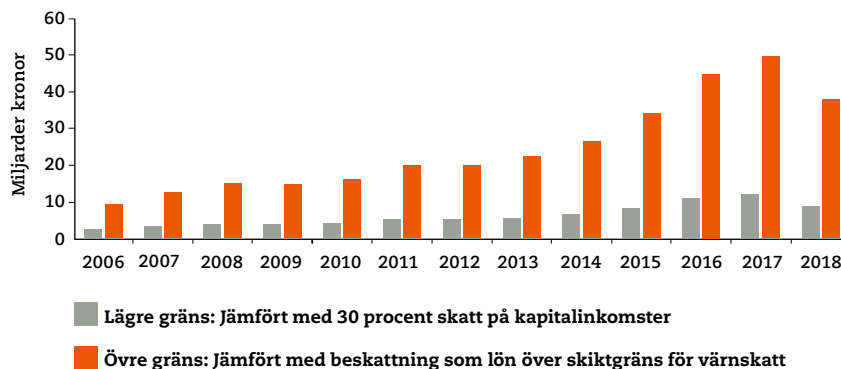
- ◆ En viktig förklaring till de ökade utdelningarna är att företag med noll anställda har ökat sina utdelningar, men merparten av utdelningarna tycks härstamma från företag med flera anställda. ”Läkaren som sätter sig på bolag” är därmed en otillräcklig förklaringsmodell för att förstå sig på de ökade utdelningarna. I en utredning identifierade man partnerbolag som en delförklaring (SOU 2016:75). Detta är bolag med ett spritt ägande som ofta betalar ut löner upp till statlig inkomstskatt, för att därefter ge utdelning.

- ◆ Vi ser fyra huvudsakliga konsekvenser av dagens inkomstomvandling:
 - 1) **Ökad ojämlikhet:** Ojämlikheten ökade snabbare i Sverige än i något annat OECD-land under 2000-talet och reglerna för arbetande ägare har varit en bidragande faktor genom sänkt skatt till toppen.

 - 2) **Minskade skatteintäkter:** Reformerna av reglerna för arbetande ägare har haft begränsade effekter på sysselsättning och entreprenörskap, trots stora skattesänkningar. Vi uppskattar årliga skattebortfall av detta i figur 1.3. Detta var år 2018 mellan 9 och 29 miljarder kronor och för år 2017 mellan 12 och 38 miljarder kronor. Vidare kan dagens samlade gränsbelopp i framtiden kosta staten mellan 109 och 413 miljarder kronor

FIGUR 1.3

BETYDLIGA FÖRLUSTER FÖR STATSKASSAN AV GENERÖSARE REGLER FÖR ARBETANDE ÄGARE

Grafen visar miljarder i skattebortfall per år.

Källa: Skatteverket (2019) och egna beräkningar utan dynamiska effekter.

- 3) **Urholkning av skattesystemets legitimitet:** Inkomstomvandling skapar en orättvis beskattning av två i övrigt identiska inkomsttagare när vissa systemsmarra ges möjligheten att skatteplanera.
 - 4) **Missvisande statistik:** När inkomster omklassificeras av skatteskal får vi en sämre förståelse av ekonomin, såsom skillnader i arbetsinkomster över tid.
- ◆ Vi ser två möjliga reformvägar. Antingen bör reglerna för arbetande ägare stramas åt för att minska inkomstomvandlingen inom ramarna för dagens skattesystem, eller så bör hela skattesystemet göras om för att ta bort behovet av dagens regler.

REFORMVÄG 1: STRAMA ÅT INKOMSTOMVANDLINGEN

Dagens 3:12-regler möjliggör omfattande inkomstomvandling. De regeländringar som gjorts sedan 2006 har gynnat den allra rikaste delen av befolkningen, äldre och kan inte påvisas ha skapat mer arbete. Att än mer gynnsamma regler skulle vara förenligt med fler jobb och minskade klyftor är därför inte sannolikt. Samtidigt är dagens regler mycket krångliga att förstå. Därför ska 3:12-reglerna inte försvåras, för att undvika att göra dem än mer otillgängliga. De bör dock stramas åt, för att inte gynna endast små delar av befolkningen.

Vi föreslår att:

- 1) Sänk gränobeloppet i dagens regler för hur mycket utdelningar arbetande ägare får betala ut. Mer exakta nivåer beskrivs i avsnitt 6.1.
- 2) Begränsa det sparade utdelningsutrymmet genom en årsspärr och sänkning av uppräkningsräntan.
- 3) Enhetlig beskattning av kapitalinkomster om 30 procent.

REFORMVÄG 2: SLOPA DET DUALA BESKATTNINGSSYSTEMET

Stora delar av dagens kapitalinkomster är sannolikt i dag omklassificerad arbetsinkomst, samtidigt som allt svårare regler riskerar göra regelsystemet för komplext och svårt att förstå. Att vid en mer genomgripande skattereform slopa det duala beskattningssystemet skulle i praktiken göra det möjligt att avskaffa dagens regler för arbetande ägare i samband med en mer omfattande skattereform, där inkomster från arbete och kapital slås ihop och beskattas tillsammans. Vi ser två möjliga typer av beskattning av arbets- och kapitalinkomster:

- 1) En beskattning av alla inkomstnivåer till en och samma skattesats, men med ett generöst grundavdrag som gör de första intjänade kronorna skattefria – och därmed ger lägre skatt till låginkomsttagare.
- 2) En progressiv beskattning med högre skattesatser för högre inkomster, även det med ett generöst grundavdrag.

Vi kommer inte här sätta några exakta skattesatser eller nivåer på grundavdrag, då det är utanför syftet för denna rapport. Dock kan vi tänka oss att nivån bör landa någonstans mellan dagens beskattning av arbetsinkomster och kapitalinkomster, vilket skulle innebära sänkt skatt på arbete och höjd skatt på kapital. Dessa ändringar skulle därefter behöva kompletteras med andra reformer i skattesystemet för att göra skattereformen fullt finansierad och fördelningspolitiskt positiv.

INNEHÅLL

Sammanfattning	5
Innehåll	11
Förord	13
1 Introduktion	15
2 Vad är reglerna för arbetande ägare?	17
2.1 Reglerna syftar till att undvika inkomstomvandling	17
2.2 Reglerna berör arbetande ägare	18
2.3 Inkomstomvandling är inte alltid lätt att definiera	18
2.4 Delägare får ta ut lågt beskattad utdelning upp till deras gränobelopp	19
2.5 Tillåten nivå på utdelning kan bestämmas på två sätt	20
2.5.1 Huvudregeln	21
2.5.2 Förenklingsregeln	21
2.5.3 Exempel 1: Extraknäckaren som använder förenklingsregeln	22
2.5.4 Exempel 2: Hyresläkaren som använder huvudregeln	23
2.5.5 Exempel 3: Partnerbolaget	24
3 Vilka är delägare?	25
4 Vad har hänt med utdelningarna från fåmansbolag?	28
4.1 Utdelningarna har ökat kraftigt det senaste decenniet	28
4.2 Detektivbyrån	29
4.2.1 Rika delägare klassificerade om sig till "aktiva" ägare	30
4.2.2 Ökade vinster svarade mot sänkta löner hos rika delägare	30
4.2.3 Skalbolag och holdingbolag skapades i skatteplaneringssyfte	31
4.2.4 Sysselsättning ökade inte, men löner ökade	31
4.2.5 Antal fåmansbolag med faktisk verksamhet ökade inte	31
4.2.6 Investeringsklimatet blev bättre	32
4.3 Fördelningen av utdelningarna	32

4.4 Hur bildas höga gränsbelopp som möjliggör höga utdelningar?	35
4.4.1 Skatteplanering som deltidsjobb allt vanligare	35
4.4.2 Huvudregelns utformning viktigaste förklaringen	35
4.4.3 Utdelningarna kommer främst från stora företag	36
5 Vilka konsekvenser har dagens inkomstomvandling?	38
5.1 Ökad ojämlikhet	38
5.2 Minskade skatteintäkter	39
5.3 Urholkning av skattesystemets legitimitet	41
5.4 Missvisande statistik	41
6 Slutsatser och policyrekommendationer	42
6.1 Reformväg 1: Strama åt möjligheten till inkomstomvandling	42
6.1.1 Bibehåll förenklingsregeln men sänk beloppet	42
6.1.2 Begränsa det lönebaserade utrymmet i huvudregeln	43
6.1.3 Begränsa det sparade utdelningsutrymmet genom en årsspärr och sänkning av uppräkningsräntan	43
6.1.4 Enhetlig beskattning av kapitalinkomster	43
6.2 Reformväg 2: Slopa det duala beskattningssystemet	44
6.2.1 Optimal beskattning av kapital skiljer sig från optimal beskattning av arbete	44
6.2.2 Förutsättningarna är annorlunda i dag än vid skattereformen 1990	44
6.2.3 Det duala beskattningssystemet har (kanske) nått vägs ände?	45
6.2.4 Beskatta arbetsinkomster och kapitalinkomster med samma skattesats	45
Referenser	47
Bilagor	49
A.1 Fördjupning: Historisk översikt	49
A.2 Fördjupning: Arbetsgivaravgifternas utformning	52
A.3 Fördjupning: Beräkning av regler	53
A.4 Fördjupning: Beräkning av skattebortfall	54
A.5 Fördjupning: Andra policyförslag	55
B.1 Nya fåmansbolag	56
B.2 Byte av företagsform	56
B.3 Procentuell förändring av delägare uppdelat på ålder	57
B.4 Delägars förvärsinkomst och utdelningsinkomst	57
B.5 Delägars förvärsinkomst och utdelningsinkomst	58
B.6 Gränsbelopp per företag	58
B.7 Percentilgrupp	59
B.8 Utdelningar till förvärsarbetare – utdelning inom percentilgrupp	59
B.9 Ginikoefficient för arbetsinkomster	60

FÖRORD

Detta är den andra underlagsrapporten i arbetarrörelsens skattepolitiska skuggutredning. Rapporten är skriven av ekonomerna Nils Lager och Athina Swahn. Rapportförfattarna svarar självständigt för både analys och förslag på reformer.

Skuggutredningen tillsattes hösten 2019 för att bidra med nya skatteförslag och lösningar som minskar klyftorna och som ger en hållbar finansiering av välfärden. En utgångspunkt är de förslag som presenterades i LOs jämlikhetsutredning. Ambitionen är att föra in kunskap och konkret policy i den nya stora skatteutredning som januaripartierna har utlovat.

Under våren 2020 kommer ytterligare underlagsrapporter att publiceras, bland annat om kommunalskatter och kapitalskatter. En slutrapport kommer att presenteras i höst.

Syftet med denna rapport är att belysa de skatteregler (så kallade 3:12-regler) som ger höginkomsttagare med fåmansbolag möjlighet till omfattande skatteplanering.

Sverige har ett så kallat dualt skattesystem där arbete och kapitalvinster beskattas olika. Dessa regelverk blev väsentligt generösare efter en reform år 2006, där skatten för utdelningar sänktes från 30 procent till 20 procent, samtidigt som gränsbeloppen höjdes.

År 2005 var utdelningarna ungefär 10 miljarder. I dag uppgår utdelningarna till omkring 100 miljarder kronor. Rapporten visar att de ökade utdelningarna i huvudsak drivs av ökade möjligheter till skatteplanering. Omkring 2/3 av utdelningarna från fåmansbolagen gick till den rikaste procenten i Sverige.

Rapportförfattarna presenterar i sin rapport två vägar för att komma till rätta med den omfattande skatteplaneringen som emanerar från dagens generösa

regelverk för fåmansbolag, antingen så stramas regelverket åt på ett flertal sätt eller så avskaffar man dagens system med dualbeskattning.

Skuggutredningen tar inte ställning till rapportförfattarnas konkreta förslag. Men vi konstaterar att författarnas utredning visar att beskattningen av fåmansbolag behöver reformeras. Hur och på vilket sätt kommer vi redogöra för i vår slutrapport efter sommaren.

Torbjörn Hällö
LO-ekonom

Åsa-Pia Järliden Bergström
LO-ekonom

Daniel Färm
Tankesmedjan Tidens chef

1 INTRODUKTION

Ojämligheten har ökat snabbare i Sverige än i något annat OECD-land under 2000-talet. Att ojämlikhet kan vara skadligt för ekonomin har lyfts fram alltmer under de senaste åren av internationella institutioner som IMF och OECD. En förklaring till Sveriges ökade ojämlikhet är den ojämna fördelningen av kapital. Detta samverkar med konstruktionen av skattesystemet för att öka klyftorna. I Sverige beskattas kapital lägre än löneinkomster, dual beskattning, vilket skapar incitament att få arbetsinkomster omklassade som kapitalinkomster, inkomstomvandling. Detta gäller särskilt delägare i fåmansbolag som också arbetar i dem. Utdelningar från fåmansbolag är en stor del av topprocentens kapitalinkomster.

För att försvåra denna typ av inkomstomvandling har regler för arbetande ägare, de så kallade 3:12-reglerna, instiftats. Runt 467 000 delägare i 320 000 fåmansbolag omfattas av reglerna. Dessa företag har tillsammans över 800 000 anställda. Reglerna gör det möjligt för delägare till fåmansbolag att dela upp sina inkomster och låta dem beskattas i båda inkomstlagen. Dessa regler blev generösare efter en reform 2006 som tillät större utdelningar för lägre beskattning än tidigare.

Januariavtalet, som regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna kom överens om i början av 2019, belyser 3:12-reglernas komplicerade natur. Partierna skriver att de vill förenkla och införa en mer gynnsam beskattning av små och medelstora företag. Samtidigt har reglerna fått mycket kritik för att redan leda till omfattande skatteplanering och bidra till de ökande klyftorna, både från Socialdemokraterna men också från liberalt håll inom exempelvis Centerstudenter.

Denna rapport förklarar 3:12-reglernas utformning och visar på vilka det är som använder sig av dem i avsnitt 2 och 3. Vi har begränsat oss till att endast förklara huvuddragen i de specifika regler som rör utdelningar i fåmansbolagen.¹ Däremot går vi djupt in i vilka konsekvenser regelverket har på Sveriges ekonomi

¹ En mer omfattande genomgång går att finna i SOU 2016:75.

i avsnitt 4 och 5. Slutligen kommer vi i avsnitt 6 med förslag på hur regelverket bör ändras.

2 VAD ÄR REGLERNA FÖR ARBETANDE ÄGARE?

I denna del går vi igenom hur reglerna för arbetande ägare fungerar. Först förklaras syftet – att undvika inkomstomvandling. Därefter diskuteras vad inkomstomvandling egentligen är. Avsnittet avslutas med en genomgång av reglerna.

2.1 REGLERNA SYFTAR TILL ATT UNDVIKA INKOMSTOMVANDLING

I Sverige används ett dualt skattesystem. Inkomster som arbetats ihop i tjänst beskattas, medan inkomster i inkomstslaget kapital beskattas med en lägre platt skatt. Detta är även fallet i Norge och Finland, men i de flesta länder beskattas kapital- och arbetsinkomster på samma sätt. Eftersom kapitalinkomster beskattas lägre än inkomster av tjänst så finns det skäl att vilja omvandla den ena inkomsten till den andra.

Reglerna för arbetande ägare har skapats för att individer inte ska kunna omvandla högre beskattade tjänsteinkomster till lägre beskattade kapitalinkomster genom att bolagisera sig – vi kallar dem regler för arbetande ägare. Samtidigt ska företag konkurrera på samma villkor och inte behöva välja associationsform av skatteskal. Lagstiftaren har därmed två mål:

- 1) Försvåra skatteplanering för privatpersoner.
- 2) Likvärdig konkurrens mellan fåmansbolag och större bolag.²

² Det andra målet är centralt för hur gränobelopp sätts – om en delägare i fåmansbolag tvingas ta ut för mycket lön får den svårare att återinvestera pengar i verksamheten. Vi kommer dock i denna rapport främst fokusera på hur väl dagens regler försvårar skatteplanering.

2.2 REGLERNA BERÖR ARBETANDE ÄGARE

Reglerna för arbetande ägare, ofta kallat 3:12-reglerna, omfattar privatpersoner som äger kvalificerade andelar i ett fåmansbolag.³ Lagen använder följande definitioner:

- ◆ Ett fåmansbolag definieras av att det är ett onoterat bolag där ett fåtal personer äger en majoritet av aktierna. I lagen gäller det att fyra personer eller färre måste äga en majoritet av andelarna. Om företaget är börsnoterat är det aldrig ett fåmansbolag.
- ◆ Andelar är kvalificerade om andelsägaren varit verksam i betydande omfattning i företaget under de senaste fem åren, eller i ett annat fåmansföretag med liknande verksamhet.

Ofta antas att endast ett fåtal personer äger och arbetar på ett fåmansbolag. Men alla aktiva ägare räknas som en enda ägare. Därför kan, i det extrema fallet, flera hundra ägare tillsammans utgöra dessa 50 procent. En ägare klassas som aktiv om hen bidrar till företagets vinst – det centrala är alltså att reglerna rör ägare som riskerar kunna ta ut avkastningen från sin arbetsinsats som utdelning. Delägare med mindre än 4 procent aktier får dock ett mindre utdelningsområde efter nya regleringar år 2014.

2.3 INKOMSTOMVANDLING ÄR INTE ALLTID LÄTT ATT DEFINIERA

För höginkomsttagare skapar alltså skatteskillnaden mellan löntagare och fåmansbolagsägare starka incitament för inkomstomvandling. Inkomstomvandling i den svenska kontexten syftar på att ta ut intäkter från tjänst som intäkter från kapital. Det klassiska exemplet är att en läkare skapar eget bolag, för att sedan bli inhyrd av sjukhuset hen tidigare jobbade på och därigenom ha möjlighet att ta ut en viss del av lönen som lågt beskattad utdelning.

En svår fråga som lagstiftaren behöver ställa sig är vad som verkligen menas med inkomstomvandling. En tänkbar definition är ett företags intäkter uppkommer genom två typer av avkastning, där inkomstomvandling är att omklassificera inkomster från den ena till den andra:

- 1) Avkastning från det aktiekapital som skjutits in i företag. Denna avkastning på finansiellt kapital är den del som borde tas ut som vinst, precis som i ett börsbolag.
- 2) Avkastning från det humankapital som finns i företaget, det vill säga vad personalen presterat. Detta är i företag lika med den marknadsmässiga

³ Namnet "3:12" kommer från att reglerna förut fanns i inkomstlagen (IL) 3 kap 12 §. Reglerna finns nu i IL kap 56-57 "Fåmansbolagen".

lönen. Om en anställd får lägre lön än det värde som hen presterar blir det en vinst som företaget gör.

I vissa fall kan denna uppdelning vara enkel att göra. Ta fallet med en fabrik (i en perfekt marknadsekonomi) där det jobbar ett antal arbetare för en fabriksägare. Arbetarna får betalt för värdet av deras arbete, medan fabriksägaren får en vinst som motsvarar avkastningen på kapitalet i fabriken, såsom maskiner och lokalen.

Men det kan ofta vara svårt att bedöma vad som är avkastning på aktiekapital och vad som är avkastning på arbetskraft. Låt oss ta ett fall med entreprenören Anette som skapat en ny app. Det mesta av hennes tid om dagarna går till att marknadsföra och fortsätta utveckla denna app. Men hur mycket av intäkterna från appförsäljningen borde betraktas som "kapitalavkastning", det vill säga avkastningen på den immateriella tillgången av appidén? Och hur stor del av hennes intäkter kommer i stället från hennes arbetsinsatser?

Om man inte kan avgöra varifrån intäkterna kommer blir det svårt att bedöma hur mycket som entreprenören får betrakta som vinst och hur mycket som hon får betrakta som lön. Om Anette tvingas ta ut för mycket lön riskerar hon missgynnas gentemot börsnoterade bolag med en liknande app. Exempelvis får hon då sämre möjligheter att återinvestera bolagsvinsten i sitt företag för att fortsätta utveckla sin produkt. Men om gränserna är för låga ger man Anette möjlighet till inkomstomvandling och sänkt skatt.

Vi kommer nedan gå igenom vilken strategi som den svenska staten gjort för att begränsa vad som får klassas som inkomst av kapital i ett fåmansbolag.

2.4 DELÄGARE FÅR TA UT LÅGT BESKATTAD UTDELNING UPP TILL DERAS GRÄNSBELOPP

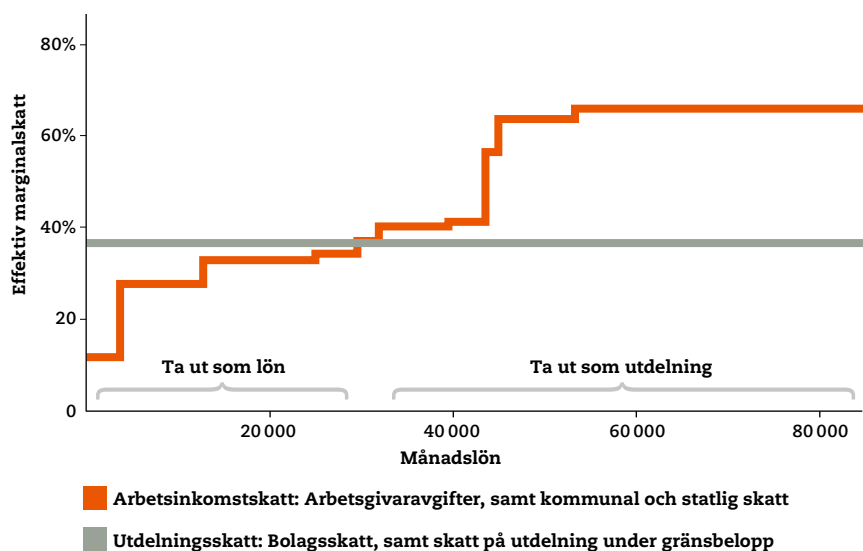
Lagstiftarens sätt att begränsa skatteplanering i fåmansbolag har varit att sätta en gräns för hur mycket utdelning en delägare får ge sig själv, vilket kallas gränsbelopp. Alla som startar ett aktiebolag måste skjuta in minst 25 000 kronor i kapitalsatsning.⁴ Gränsbeloppet bör motsvara vad kapitalet i företaget borde ge för avkastning. Allt som staten anser att du kan se som kapitalavkastning, summan under gränsbeloppet, kan aktiva delägare ta ut som lågt beskattat kapital. Om du skulle vilja spara ett gränsbelopp för att kunna ta ut mer kan du även göra det, vilket vi kallar för en delägars sparade utdelningsutrymme. Om delägaren tar ut mer pengar än gränsbeloppet så beskattas det progressivt inom inkomstslaget tjänst.

⁴ Summan som krävs för att starta ett aktiebolag ändrades nyligen från 50 000 kronor till 25 000 kronor.

Hur mycket en inkomsttagare kan tjäna på att inkomstomvandla har ökat väsentligt de senaste 30 åren. Vid skattereformen 1990 infördes det duala beskattningssystemet och en inkomsttagare kunde då sänka sin skatt med ungefär 15 procentenheter genom att ta ut lön som utdelning. År 2006 reformerades reglerna för arbetande ägare för att gynna entreprenörskap genom lägre beskattning och större möjlighet till utdelning. Exempelvis sänktes skatten på utdelningar från 30 procent till 20 procent. Därtill har bolagsskatten sänkts sedan dess och i dag kan utdelning ge hela 27 procentenheter lägre skatt för de högsta inkomsterna.⁵ Hur en optimal mix av lön och utdelning som en skatteplanerare helst skulle vilja ta ut visar vi i figur 2.1 nedan, givet att skatteplaneraren alltid väljer det alternativ som ger dig lägre skatt.

FIGUR 2.1

OPTIMALT ATT SKIFTA LÖN MOT UTDELNING EFTER GRÄNS FÖR STATLIG INKOMSTSKATT

Källa: Lundberg (2020) med kompletterande uppgifter och egna beräkningar för år 2020. Beräkning av skattedelen i arbetsgivaravgifter följer Lundberg (2017), med förmånstak från 2017. Beräkningar baserade på årslön och under antagande att löntagaren har samma månadslön i tolv månader under ett år. Konsumtionsskatt är exkluderad.

2.5 TILLÅTEN NIVÅ PÅ UTDELNING KAN BESTÄMMAS PÅ TVÅ SÄTT

Hur beräknas då en delägars gränobelopp? Årets gränobelopp kan beräknas på två olika sätt: antingen genom huvudregeln eller förenklingsregeln. En ägare till ett fåmansaktiebolag kan fritt välja vilken metod hen vill använda. Om ett

⁵ Se historisk översikt i A.1 i Bilagor. Beskattning sker i två led. Först betalas arbetsgivaravgifter om 31,42 procent. För höga inkomster bör dessa betraktas som ren skatt på grund av förmånstaken i socialförsäkringarna. Vi beskriver detta i närmare detalj i Fördjupning A.2 i Bilagor. Därefter betalas inkomstskatt, där kommunalskatten i genomsnitt är 32,12 procent och den statliga marginalskatten 20 procent, vilket innebär en skatt om 64 procent. När det kommer till utdelning beskattas företagsvinster med en bolagsskatt om 21,4 procent. Därefter beskattas utdelningar under gränobeloppet till 20 procent.

företag har flera delägare kan de använda olika metoder. De får dock endast ta ut utdelning som står i proportion till deras egna andelar.

2.5.1 HUVUDREGELN

Med huvudregeln beror årets gränsbelopp av två delar, en räntebaserad och en lönebaserad:

Gränsbelopp = (9,51 procent av kostnaden för dina aktier) + (50 procent av företagets löner)

- ◆ Dels får ägaren möjlighet att få utdelning från aktiernas omkostnadsbelopp, det vill säga hur mycket hon köpte sina aktier för.
- ◆ Sedan får ägaren möjlighet att få utdelning från företagets löneunderlag, vilket innebär en subventionering av arbetskraft. Här får ägaren lägga till hälften av alla löner som finns i företaget, inklusive sin egen. Dock finns det en maxgräns för hur mycket ägaren får ta ut från "löneunderlaget": hon får inte räkna med mer än 50 gånger sin egen lön. Denna del gjordes mer generös vid reformen år 2006 och har därefter gjorts än större med motiven att (1) kompensera för den risk som anställning innebär, (2) skapa fler jobb, och (3) låta stora fåmansbolag kunna få så stora gränsbelopp att de kan fungera som bolag med spritt ägande.⁶

Det finns ett lägsta belopp för hur mycket lön en ägare eller dess närstående måste ta ut för att få använda huvudregeln. Minimikrav på uttag av lön per år är det lägsta av dess två fall:

- ◆ sex inkomstbasbelopp (31 250 kr i månadslön, år 2019) + 5 procent av den totala lönen i företaget (eller olika dotterföretag)
- ◆ 9,6 inkomstbelopp (50 000 kr i månadslön, år 2019).

2.5.2 FÖRENKLINGSREGELN

Eftersom huvudregeln anses som krånglig kom en alternativ regel år 2006 som delägare kan använda sig av: förenklingsregeln. Med förenklingsregeln kan ägaren ta ut ett belopp som motsvarar 2,75 gånger inkomstbasbeloppet från föregående år. För 2019 blir detta:

Gränsbelopp = 171 857 kr per år (år 2019), det vill säga 14 000 kr i månaden.

⁶ Se regeringens proposition (2004/05:1), (2005/06:40) och 2006/07:1. Se SOU 2016:75 s 165-166 för diskussion. Det bör tilläggas att för att du ska få använda dig av huvudregeln och räkna med löneunderlaget finns ett till krav på delägaren, nämligen att hon måste äga mer än 4 procent av aktierna i företaget. Om delägaren har färre andelar än så ger Huvudregeln henne bara ett gränsbelopp som motsvarar 9,51 procent av hennes aktier. Det kan därför i det fallet sannolikt vara bättre att använda förenklingsregeln. För närmare beskrivning av det lönebaserade utrymmet och hur gränsbeloppet sätts, se Skatteverkets hemsida och diskussion i Långtidsutredningen bilaga 3 (2019), s. 64.

- ◆ Om det finns fler än en ägare till bolaget som också använder förenklingsregeln så får alla ägarna som använder förenklingsregeln proportionellt dela på denna summa.
- ◆ Det finns inga krav på löneuttag för att få använda förenklingsregeln.

2.5.3

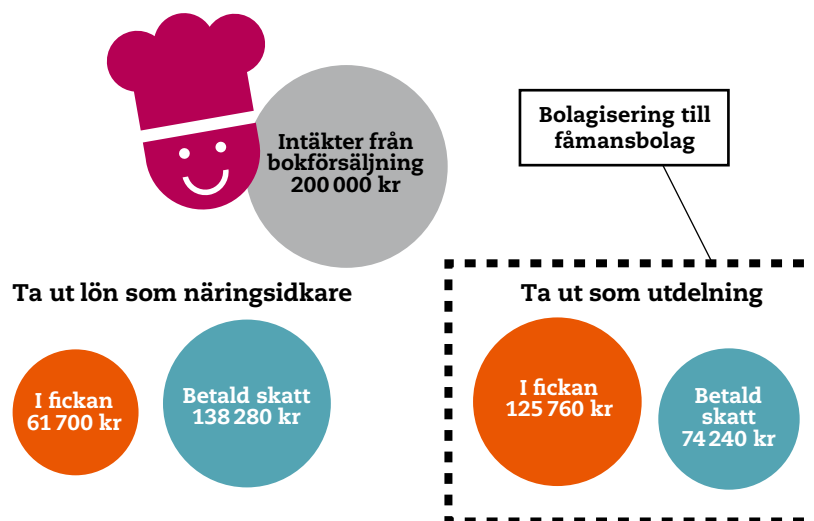
Exempel 1: Extraknäckaren som använder förenklingsregeln

Ett exempel på en person som sannolikt skulle använda förenklingsregeln är kocken Fatime som är fast anställd på en lyxrestaurang med en heltidslön på 45 000 kronor. Vid sidan av sitt arbete på restaurangen har hon ett eget bolag där hon skriver och säljer kokböcker. Om hon sålt dessa som enskild näringsidkare hade dessa intäkter "lagts på" hennes vanliga lön, vilket lett till en hård beskattning om 67 procent år 2020.⁷

Fatime väljer därför att skapa ett fåmansbolag för att kunna ta ut sina intäkter från kokboks-försäljningen till en lägre beskattning. Med förenklingsregeln får hon ta ut 171 857 kronor i utdelning per år. Den nya kokboken blir en succé och Fatime gör en vinst med 200 000 kronor första året och väljer att ta ut allt direkt för att fira. Vi kan i tabell 2.1 och tabell 2.2 se hur mycket lägre skatt hon får som enskild näringsidkare jämfört med som delägare av fåmansbolag.

FIGUR 2.2

FATIME SOM NÄRINGSIDKARE VS DELÄGARE AV FÅMANSBOLAG

Fatime sparar alltså över 60 000 kronor på att sätta sig på bolag i stället för att agera som en enskild näringsidkare. Förenklingsregeln är mycket enkel att förstå och använda jämfört med huvudregeln, som är den andra tillåtna regeln.

⁷ Arbetsgivaravgifter (ren skatt över 43 000 kr) 31,42 procent, genomsnittlig kommunalskatt 32,12 procent, statlig inkomstskatt 20 procent.

Fatime har därför inte behövt anlita någon skattejurist för att få reda på hur mycket hon kan ta ut i utdelning från sitt företag. Detta är sannolikt en viktig förklaring till att ungefär 80 procent av delägare med utdelningsinkomster använder sig av förenklingsregeln (Alstadsaeter och Jacob, 2012a). För mer detaljerade uträkningar se Bilaga A.3.

2.5.4

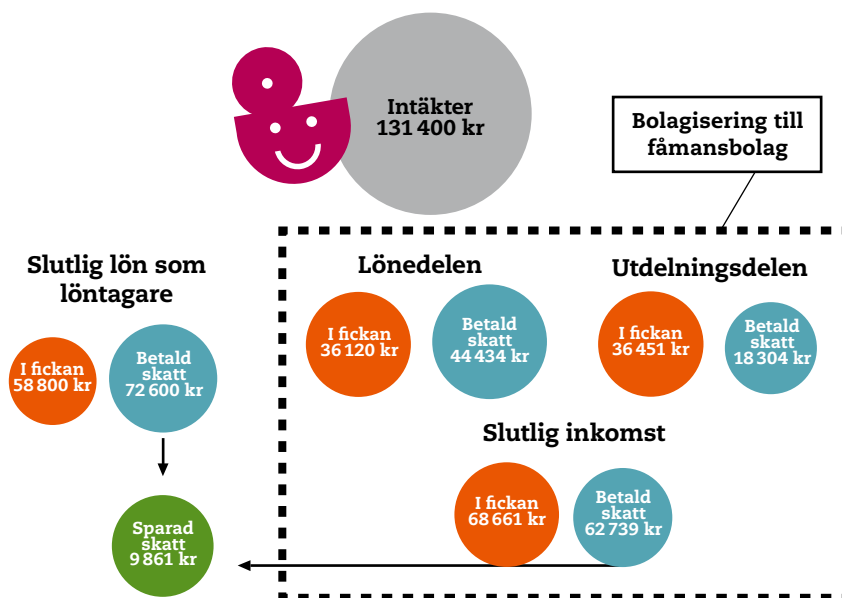
Exempel 2: Hyresläkaren som använder huvudregeln

I exemplet ovan tog Fatime inte ut någon högre lön genom bolaget (genom att hålla fast vid sin heltidsanställning). Nedan följer ett exempel som visar hur specialistläkaren Lars med hjälp av bolagisering och reglerna för arbetande ägare kan minska sin beskattning. Först antar vi att Lars jobbar på ett sjukhus som betalar honom 100 000 kronor i månaden som lön, efter arbetsgivaravgifter. Vi kan i figur 2.3 se hur Lars kan sänka sin genomsnittliga skattesats från 55 till 48 procent. Detta är klart mer än om han hade använt förenklingsregeln, som endast hade tillåtit honom ta ut cirka 14 000 kronor i månaden.

Om han i stället använder huvudregeln kan han, genom att maximera löneuttag mot gränsbelopp, ta ut 40 676 kronor per månad i utdelning och endast skatta 20 procent på det beloppet. Lars väljer därför huvudregeln. Lars bolag får alltså in den månadssumma som sjukhuset annars hade betalat för hans arbete men måste nu själv betala fyra olika skatter innan han får ut pengarna i fickan. Lars tar till fördel ut lön för att få tillgång till det sociala försäkringssystem som de sociala avgifterna ger. För mer detaljerade uträkningar, se Bilaga A.3.

FIGUR 2.3

HANS SOM ANSTÄLLD LÄKARE VS DELÄGARE

2.5.5

Exempel 3: Partnerbolaget

För att ett bolag ska klassas som ett fåmansbolag måste minst fyra delägare äga mer än 50 procent av aktierna. Men eftersom alla aktiva ägare betraktas som en enda kan ett fåmansbolag bestå av hur många delägare som helst. Dessa aktiva delägare kan ta ut lön som driver upp det lönebaserade utrymmet i h uvudregeln. Denna typ av fåmansbolag, som inte har fyra eller färre delägare som håller aktiemajoritet, utan som har flera aktiva delägare med små aktieandelar kallas partnerbolag.

Ett exempel på ett partnerbolag kan vara en advokatbyrå. Advokatbyrån har flera partners och ger ut andelar i bolaget till anställda som arbetar där. Lönerna på advokatbyrån driver upp gränobeloppet genom det lönebaserade utrymmet och gör det därför möjligt att ta ut stora utdelningar. En metod som kan användas bland partnerbolag är att anställda får ut sin årliga bonus som (långt beskattad) utdelning från bolaget. Anställda tilldelas årlig bonus baserat på deras arbetsinsats och alltså inte på den kapitalinvestering eller risk de tagit för att hålla aktier i bolaget. Detta kan ses som ett tydligt exempel på att det med hjälp av reglerna för arbetande ägare går att undgå högre beskattning på i alla fall delar av sin inkomst.

3 VILKA ÄR DELÄGARE?

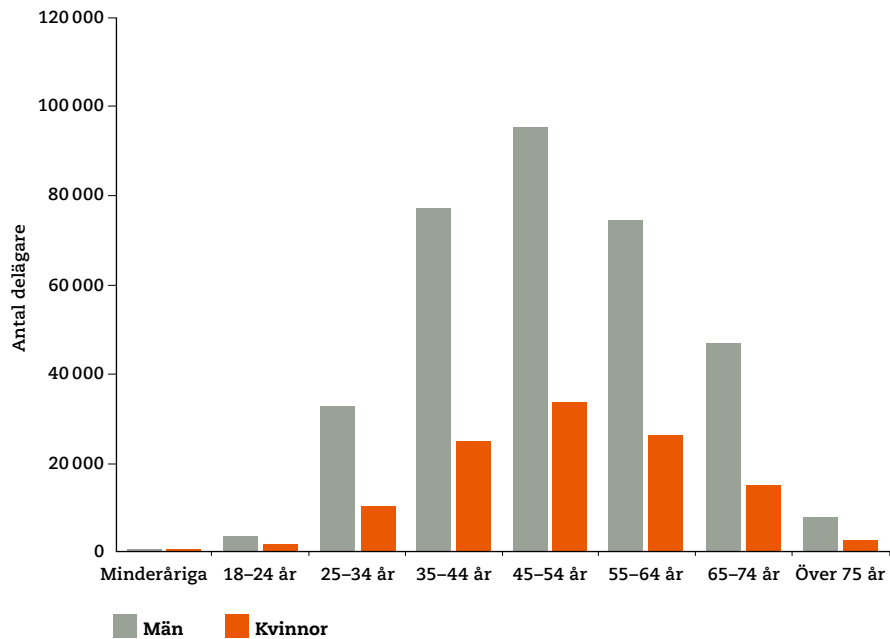
I dag finns det runt 467 000 delägare i fåmansbolag i Sverige och var fjärde anställd i privat sektor arbetar i ett bolag som omfattas av regelverket. Delägare spelar alltså en stor roll för ekonomin. I denna del undersöker vi gruppen närmare.

Delägare skiljer sig från befolkningen på en rad olika sätt. Exempelvis är delägare oftare män och har en högre genomsnittlig ålder än resten av befolkningen, vilket ses i figur 3.1. Endast 20 procent av delägarna till fåmansbolagen är kvinnor. Utöver detta är delägare också i högre grad gifta, utbildade och har barn. Sedan reformeringen 2006 har den största ökningen av delägare skett bland pensionärer (se Bilaga B.3).

Höginkomsttagare är mer benägna att vara delägare. Vi visar detta i figur 3.2, där vi kan se att det är väsentligt vanligare för höginkomsttagare att vara delägare än andra. I Bilaga B.4 tittar vi närmare på delägarers löner och utbildning. År 2015 hade var tredje manlig delägare en lön som är över förmånstaket för pension, som år 2015 var ungefär 36 350 kronor i månaden, medan bara 16 procent av män som inte är delägare hade det. För kvinnor var samma siffror 23 procent respektive 8 procent.

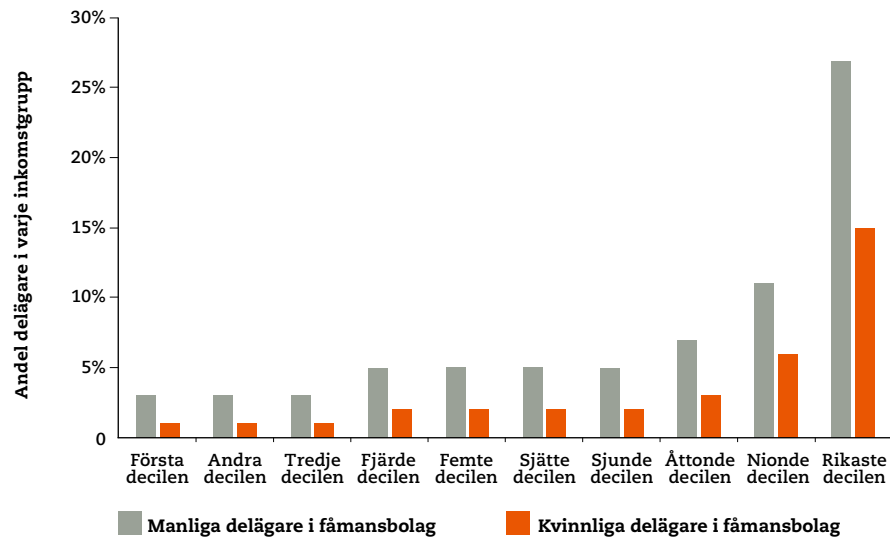
Under 2015 var fåmansbolagen främst sysselsatta inom juridik, ekonomi och teknik. Andra stora branscher är bygg, it och handel – som kan vara med yrkesgrupper som byggtreprenörer, it-konsulter och ICA-handlare. Vi ser tre sannolika skäl till att dessa grupper utgör en så stor andel av delägarna: (1) det är branscher där egenanställning är relativt vanligt; (2) det är branscher med relativt höga löner, vilket ger incitament att ta ut arbetsinkomster som utdelning, (3) gruppen av ekonomer och jurister är sannolikt mer insatta i hur 3:12-reglerna fungerar än andra och kan läsa in sig på regelverket.

FIGUR 3.1
OFTA ÄLDRE MÄN SOM ÄR DELÄGARE

Källa: Skatteverket (2018). Antalet delägare i olika åldersgrupper, år 2015.

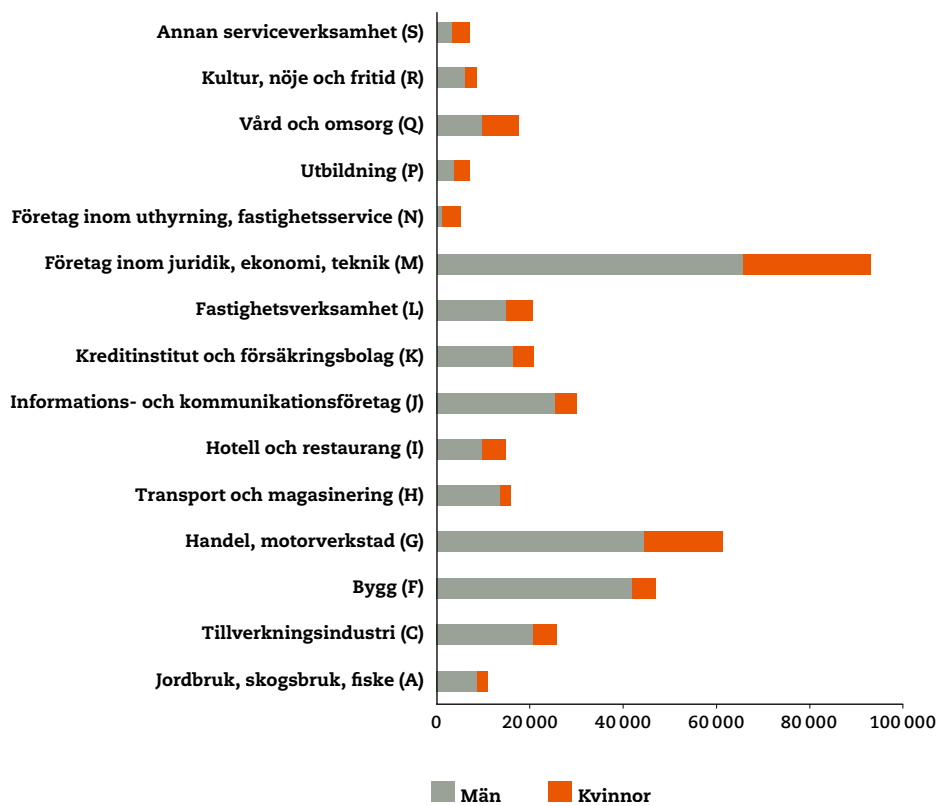
FIGUR 3.2
FRÄMST RIKA SOM ÄR DELÄGARE I FÅMANSBOLAG

Källa: Skatteverket. Decilgruppsindelning för disponibel inkomst för gruppen 18–65 år. Gäller 2015.

FIGUR 3.4

DELÄGARE ÄR OFTA AKTIVA INOM EKONOMI, JURIDIK OCH HANDEL

Antal delägare uppdelat branschvis efter SNI-kod.

Källa: Skatteverket och egna beräkningar. Gäller år 2015.

4 VAD HAR HÄNT MED UTDELNINGARNA FRÅN FÅMANSBOLAG?

Vi visar i denna del hur utdelningar från fåmansbolag har förändrats över tid. I avsnitt 4.1 beskriver vi utvecklingen av de totala utdelningarna. I avsnitt 4.2 går vi igenom forskningen på huruvida de ökade utdelningarna efter 2006-reformen kommer från inkomstomvandling eller ökat entreprenörskap. I avsnitt 4.3 tittar vi på utdelningarnas fördelningsprofil.

4.1 UTDELNINGARNA HAR ÖKAT KRAFTIGT DET SENASTE DECENNIET

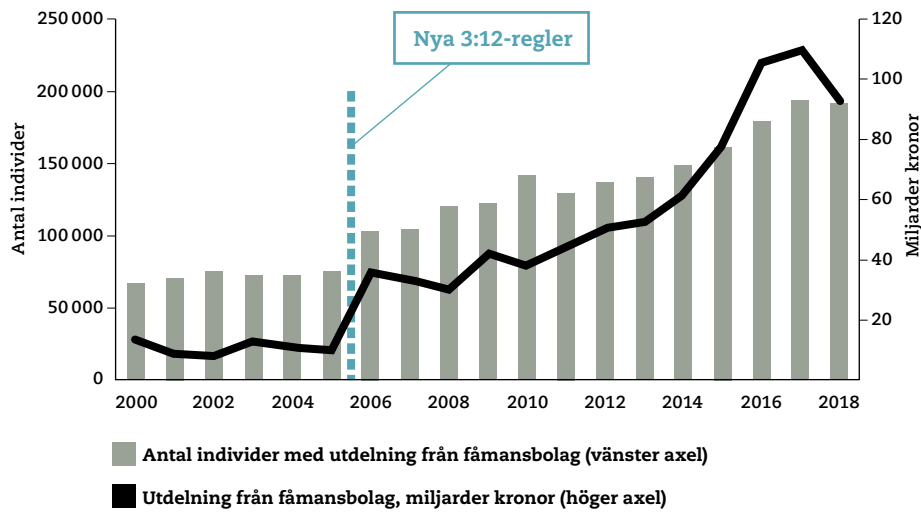
Utdelningarna från fåmansbolag har ökat kraftigt från år 2006 när mer generösa uttagningsregler instiftades. Vi ser denna utveckling i figur 4.1. År 2005 låg totala utdelningar på runt 10 miljarder kronor, medan det år 2017 hade tiodubblats (!) och uppgick till drygt 110 miljarder kronor. År 2018 minskade de något till 93 miljarder kronor räknat i 2019 års priser. Dessutom har antalet individer med utdelning från fåmansbolag ökat kraftigt sedan regeländringarna.

Utöver de direkta utdelningarna kan vi även se att det sparade gränsbeloppet kraftigt ökat. Detta kan vara större företag med många anställda som använder huvudregeln för att ackumulera så stora gränsbelopp att de kan välja att dela ut hur mycket de vill i framtiden, eller privatpersoner som sätter upp ”tomma” bolag där utdelningsutrymmet kan ticka på över åren.⁸ I figur 4.2 visar vi att användningen av huvudregeln verkar vara mest drivande för utvecklingen. Vi kan då se att det sparade utdelningsutrymmet har femdubblats från år 2006 och uppgick år 2018 till nära 1,1 biljoner kronor. Under samma tidsperiod har antalet personer som redovisade sparat utdelningsutrymme ökat från drygt 285 000 till 470 000 personer (Skatteverket, 2019).

⁸ Se ex. Alstadsaeter och Jacob (2012a).

FIGUR 4.1.

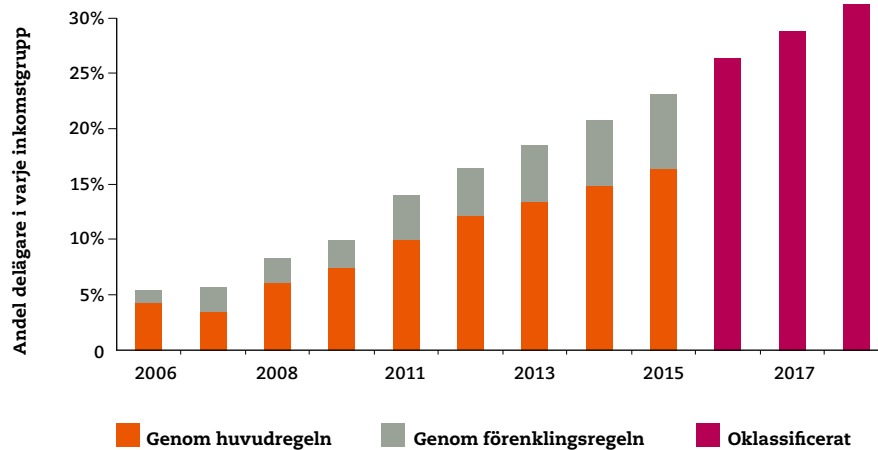
UTDELNINGARNA FRÅN FÅMANSBOLAG HAR ÖKAT KRAFTIGT

Utdelningar i miljarder kronor och antal delägare med utdelningsinäkter per år.
 Källa: Långtidsutredningen (2019) och Skatteverket (2019)

FIGUR 4.2

DET SPARADE UTDELNINGSPÅRÅMNINGEN VÄXER LAVINARTAT

Akkumulerat utdelningsutrymme efter regel per år.
 Källa: Skatteverket (2018; 2019). Notera att uppgifter saknas för år 2010.

4.2 DETEKTIVBYRÅN

Forskningen kring 3:12-reglerna tyder på att den kraftiga ökningen av utdelningar inte borde tolkas som ökade företagsvinster, utan löneinkomster som omklassificeras till lägre beskattad kapitalinkomst. I en rad studier har Anette

Alstadsæter och Martin Jacob (2012a, 2014a, 2016) undersökt detta. Även om det inte går att mäta direkt hur stor del som är inkomstomvandling går vi på ett lite detektivliknande sätt igenom deras huvudsakliga upptäckter nedan.

4.2.1 RIKA DELÄGARE KLASSIFICERADE OM SIG TILL "AKTIVA" ÄGARE

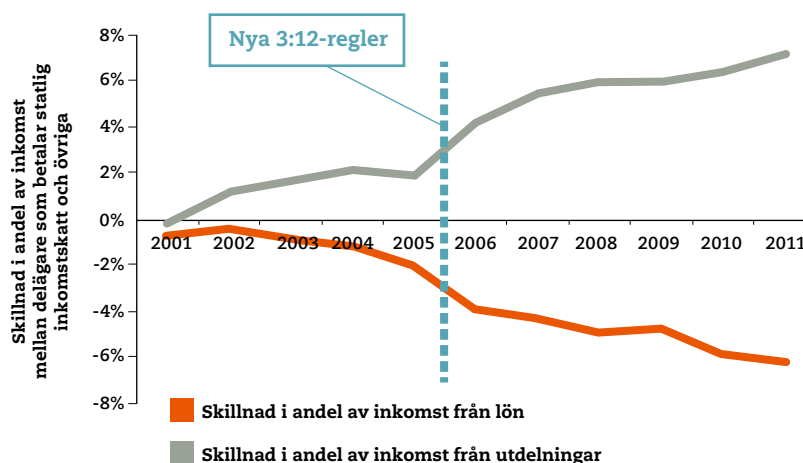
Vi kan se två parallella trender av 2006-reformen i att allt fler ägare omklassificeras till aktiva, och allt fler aktiva ägare får utdelning. Alstadsæter och Jacob (2012a) skriver att "den starka tendensen mot fullständigt aktivt ägande i fåmansföretag är en indikation på inkomstomvandling, där passiva ägare omklassificeras till aktiva, löntagare bildar egna konsultföretag, eller fysiska personer bildar holdingbolag för att i framtiden dra fördel av ackumulerade gränsbelopp".

4.2.2 ÖKADE VINSTER SVARADE MOT SÄNKTA LÖNER HOS RIKA DELÄGARE

Alstadsæter och Jacob (2016) visade att 2006 års reform ledde till att fåmansbolagsägares inkomster efter skatt ökade i förhållande till löntagare efter 2006. Men deras inkomster innan skatt ökade inte! Detta berodde på att delägare som var höginkomsttagare började ta ut lägre löner och större utdelningar, vilket sänkte deras skatt. I figuren visar vi skillnaden i hur stor andel av delägars inkomster som kommer från lön respektive utdelningar beroende på om hen är höginkomsttagare eller inte. Vi ser att under 2006–2011 började delägare som är höginkomsttagare i allt högre utsträckning ta ut utdelning i stället för lön, relativt övriga.

FIGUR 4.2B

TYDLIGA TECKEN PÅ INKOMSTOMVANDLING BLAND HÖGINKOMSTTAGARE EFTER 2006-REFORMEN

Andel av inkomster från lön och utdelning bland olika delägare.
Källa: Alstadsæter och Jacob (2016)

4.2.3 SKALBOLAG OCH HOLDINGBOLAG SKAPADES I SKATTEPLANERINGSSYFTE

Efter reformen år 2006 förändrades sammansättningen av fåmansföretag. Andelen fåmansbolag som är holdingbolag eller skalbolag gick från en sjättedel till en fjärdedel.⁹ Året efter reformen var ungefär var tredje nytt fåmansbolag ett holdingbolag, bolag med låg omsättning eller skalbolag. Vi visar utvecklingen över tid i figur B.1 i Bilagor. Dessa företag används för att omvandla inkomster, vilket kan ses i att delägarna inte faktiskt genererar några inkomster genom bolagen. Ägandet av holding- och skalbolag drivs av skillnaden i skattesatsen mellan arbetsinkomst och inkomst av utdelning och det är mer sannolikt att informerade och skattemedvetna personer äger sådana bolag (Alstadsæter och Jacob 2012a).

Alstadsæter och Jacob (2014a, 2014b) undersöker hur reformen påverkade entreprenörskap. Vi tittar här på tre aspekter: sysselsättning, antal fåmansbolag med faktisk verksamhet och investeringar.

4.2.4 SYSSELSÄTTNING ÖKADE INTE, MEN LÖNER ÖKADE

Större löneunderlag ger högre gränsbelopp, vilket är tänkt ska kompensera delägare för risktagande och ge incitament till att anställa fler.¹⁰ Dock kan delägare snarare öka sitt löneunderlag genom att anställda blir mer produktiva eller jobbar längre. I verkligheten kan vi se att reformen inte skapat fler arbetstillfällen. Dock har anställda i fåmansföretag fått betydligt högre förvärvsinkomster efter reformen. Lönesumman har ökat mer för likviditetssvaga företag än för likviditetsstarka företag.

4.2.5 ANTAL FÅMANSBOLAG MED FAKTISK VERKSAMHET ÖKADE INTE

Alstadsæter och Jacob (2014a) finner att regeländringarna inte har lett till fler nystartade företag med faktisk verksamhet, när de analyserar tidsperioden 2000–2010. Detta är en slående slutsats, givet hur många fler fåmansbolag som i dag finns och hur mycket utdelningarna ökade. Antalet fåmansföretag har ökat, men ökningen beror på att fler befintliga enskilda firmor och handelsbolag har ombildats till fåmansföretag när detta har blivit förmånligare ur skattesynpunkt, snarare än att tidigare anställda personer bildar nya fåmansbolag. Vi visar statistik över företagsformbyten i figur B.2 i Appendix. Detta gäller särskilt de enskilda näringsidkare som tidigare behövt betala statlig inkomstskatt.

9 Delägare kan "paketera in" aktier genom att äga dem genom ett holdingbolag, där personen påstår sig vara "aktiv" och på så sätt ta ut kapitalvinster från onoterade aktier med sänkt skatt, från 25 till 20 procent. Skalbolag kan användas för att ackumulera gränsbelopp inför kommande år.

10 Proposition 2006/07:1, s. 154: "Regeringen anser att löneunderlagsregeln bör göras mer förmånlig för framför allt de mindre företagen i syfte att stimulera till nyanställningar

4.2.6 INVESTERINGSKLIMATET BLEV BÄTTRE

Regeländringarna har dock gett ett mer gynnsamt investeringsklimat. Företag med svag likviditet (det vill säga företag med mindre tillgångar som liknar ”rena pengar på kontot”) investerar i allmänhet mindre än likviditetsstarka företag. Efter reformen minskade dock denna skillnad. Likviditetssvaga företag började investera mer, medan likviditetsstarka företag investerade mindre. Detta gör att fördelningen av investeringar mellan företag förbättrats, vilket ökar effektiviteten enligt Alstadsaeter och Jacob.

4.3 FÖRDELNINGEN AV UTDELNINGARNA

I figur 4.3 visar vi att nästan alla utdelningar går till den rikaste decilen i inkomstfördelningen. I avsnitt 3 såg vi att höginkomsttagare visserligen är överrepresenterade bland delägare, men att det ändå fanns en viss spridning i befolkningen av delägarskap. Utdelningar från fåmansbolag går dock nästan helt och hållet till de delägare som är höginkomsttagare. År 2017 gick 65 procent av de lågt beskattade fåmansbolagsutdelningarna till den rikaste procenten, totalt över 70 miljarder kronor.¹¹

En stor del av utdelningarna går till individer med flera miljoner kronor i utdelningsinkomster. I figur 4.4 kan vi se att två tredjedelar av utdelningarna från fåmansbolag (65 miljarder) gick till de 16 000 personerna som tog ut över 1 miljon i utdelningar, år 2016.¹² År 2016 hade denna grupp mycket låga förvärvsinkomster jämfört med sina inkomster från utdelningar, vilket vi visar i figur B.4 i Bilagor.

Även de med allra högst arbetsinkomster i landet tar ut stora utdelningar från fåmansbolag. Detta kan vi se i figur B5 och B.7 i Bilagor, där vi rankat alla som jobbar efter hur höga löner de har och tittar på hur mycket av utdelningarna som går till dem med högst löner från arbete.¹³ Bland de 0,1 procent med högst arbetsinkomster, en grupp om 1 319 personer med en genomsnittlig månadslön på ungefär 340 000 kronor i månaden, var 18 procent delägare år 2016. Dessa delägare hade en genomsnittlig utdelningsinkomst från fåmansbolag på över 1 miljon kronor i månaden.

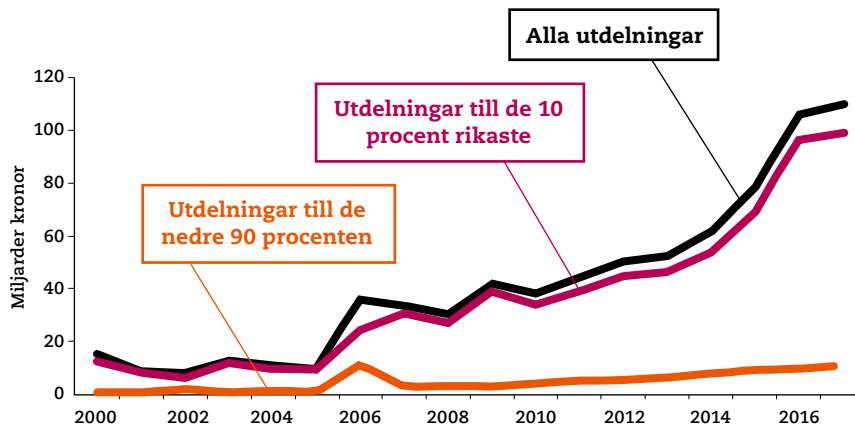
11 Källa: Långtidstredningen (2019). Decilindelning efter disponibel inkomst. Disponibel inkomst är den del av en persons eller ett hushålls inkomst som kan användas till konsumtion och sparande. Den beräknas som summan av inkomster (från både arbete och kapital) och transfereringar minus slutlig skatt.

12 Av dessa delades 37 miljarder kr ut till de ungefär 2 200 personer med en utdelningsinkomst på 5 miljoner kronor eller mer. Utdelningar på över 5 miljoner har mer än femdubblats mellan 2006 – 2017, från 6 miljarder kronor till 37 miljarder kronor.

13 Bastani och Selin (2019). Decilindelning efter fastställd förvärvsinkomst, det vill säga lön innan skatt. Här inkluderas ej kapitalinkomster, vilket gör att analysen skiljer sig åt från Figur 4.3 och referens i första stycket. Där görs percentilindelning efter disponibel inkomst.

FIGUR 4.3

DE ÖKADE UTDELNINGARNA HAR NÄSTAN BARA GÅTT TILL DE RIKASTE

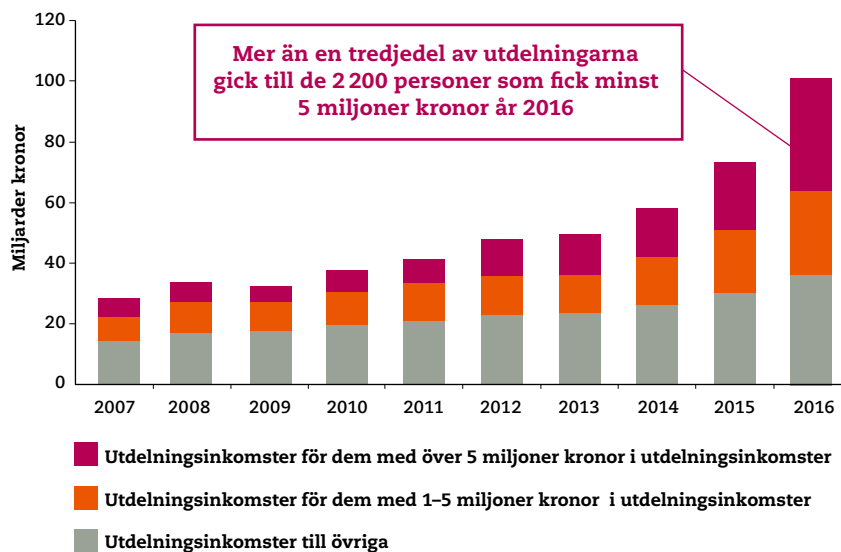

Utdelningar per år uppdelat efter toppdecil och övriga.

Källa: Långtidsutredningen (2019) och egna beräkningar. Statistiken avser hela befolkningen och decilindelning gjord efter disponibel inkomst.

FIGUR 4.4

MAJORITETEN AV UTDELNINGAR FRÅN FÅMANSBOLAG ÄR NUMERA I MILJONBELOPP

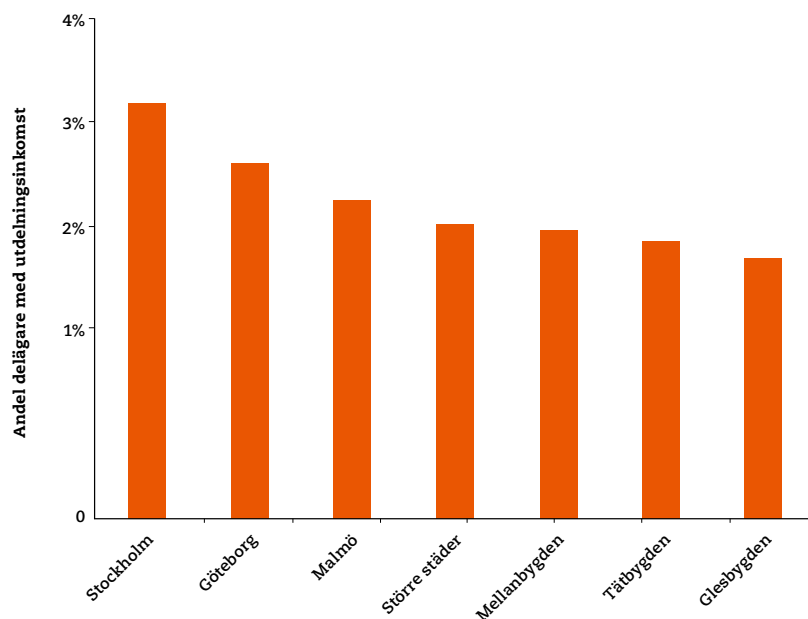

Utdelningar uppdelat efter delägars totala utdelningsinkomster.

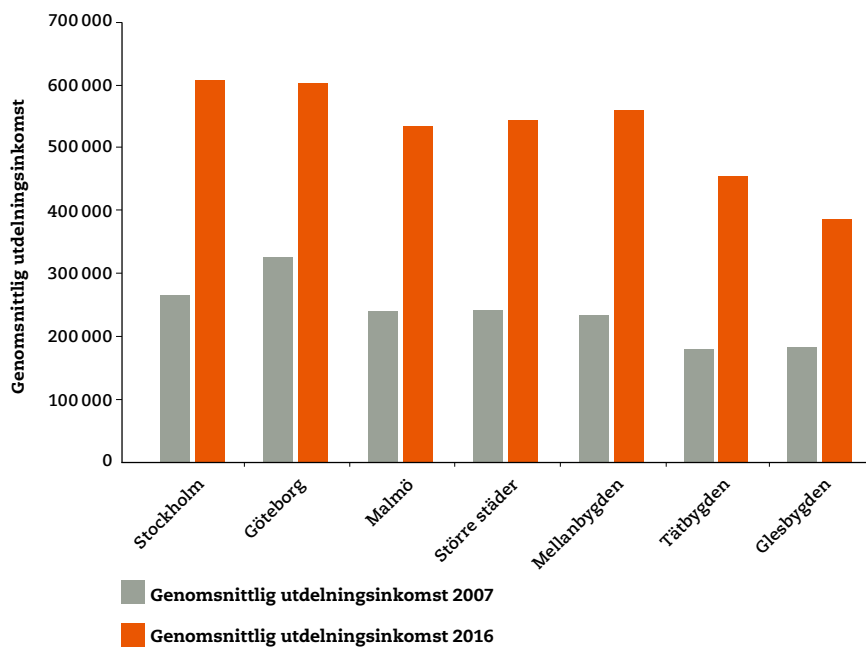
Källa: ESV (2018) och egna beräkningar.

Slutligen kan vi se att utdelningarna från fåmansföretagen främst går till delägare i storstäder. Figur 4.5 visar att det är fler delägare med utdelningsinkomst i storstäderna, i synnerhet i Stockholm. Figur 4.6 visar att de genomsnittliga utdelningsinkomsterna har ökat både i storstäder och glesbygd mellan åren 2007 och 2016.

FIGUR 4.5.
FLER DELÄGARE MED UTDELINGSINKOMST I STORSTÄDER

FIGUR 4.6.
GENOMSNTLIG UTDELINGSINKOMST HÖGRE I STORSTÄDER

Genomsnittlig utdelningsinkomst bland delägare med utdelningsinkomst, uppdelat på region.
 Källa: ESV (2018).

4.4 HUR BILDAS HÖGA GRÄNSBELOPP SOM MÖJLIGGÖR HÖGA UTDELNINGAR?

Nedan följer en genomgång av hur de stora utdelningarna uppstår. Vi vet inte exakt hur mycket av varje utdelning som kommer från respektive regel eller vilka typ av företag, men vi kommer nedan gå igenom statistiken som ger tecken på hur utdelningarna sker.

4.4.1 SKATTEPLANERING SOM DELTIDSJOBBS ALLT VANLIGARE

Skatteverket (2018) har funnit två starka trender för arbetande ägare under 2007–2015:

- 1) Allt fler i toppdecilen är delägare. I dag är 15 procent av kvinnor och 27 procent av män i toppdecilen delägare.¹⁴
- 2) En lägre andel av de höginkomsttagare som är delägare har numera fåmansbolaget som sin främsta inkomstkälla.

Bastani och Selin (2019) kommenterar dessa trender som att ”en tolkning skulle kunna vara att allt fler höginkomsttagare genom att sätta upp ”extraknäcksbolag” köper sig loss från de höga svenska marginalskatterna”. Denna trend kan sannolikt drivas på av skapandet av skalbolag och holdingbolag.¹⁵

4.4.2 HUVUDREGELNS UTFORMNING VIKTIGASTE FÖRKLARINGEN

Huvudregelns utformning verkar driva på utvecklingen. Långtidsutredningen (2019) pekar på att utdelningar från fåmansbolag har bidragit till en högre svensk ginikoefficient, som är ett mått på grad av ekonomisk ojämlikhet i ett land. Genom statistiska uppskattningar visar de att denna utveckling skulle sett likadan ut ifall förenklingsregeln skulle förblivit oförändrad från och med år 2006. De drar därför slutsatsen att huvudregeln sannolikt är det som förklarar de ökade utdelningarna till toppen. Denna bild förstärks även av att en stor del av utdelningarna är i miljonbelopp, då så pass stora gränsbelopp är mycket svåra att samla ihop till genom förenklingsregeln.

Genom att titta på kopplingen mellan lön och utdelning kan vi få en bra bild av hur gränsbelopp och utdelningar används i praktiken. Vi visar i figur B.5 och

¹⁴ Denna trend har förstärkts under 2015-2017, enligt statistik i Långtidsutredningen. Decilindelning i Långtidsutredningen gjord efter disponibel inkomst, det vill säga inkomst från kapital, näring och tjänst efter skatt. Om decilindelningen i Skatteverket (2018) är efter förvärvsinkomst eller disponibel inkomst framgår ej tydligt.

¹⁵ Tolknningen att skatteplaneringsbolag har en roll i dessa parallella trender förstärks av följande observationer från avsnitt 4.2: (1) antalet bolag som skapats i skatteplaneringssyfte ökat; (2) delägares ökade utdelningar tycks ”finansieras” med sänkta löneinkomster, alltså utan att generera högre totala inkomster; (3) datan på antalet fåmansbolag med faktisk verksamhet inte ökade under 2006-2011.

B.6 i Bilagor hur utdelningarnas storlek varierar efter hur höga löner delägare har.¹⁶ Vi kan då se två intressanta observationer:

- 1) Andel med utdelningsinkomst är särskilt stor vid den 83:e percentilen, vilket är gränsen för den statliga inkomstskatten. Detta ger tecken på att flera delägare tar ut belopp precis upp till denna gräns.
- 2) Vi ser att det sker ett skutt uppåt i storleken på utdelningsinkomster vid den 93:e percentilen av arbetsinkomster. Denna lön sammanfaller med högsta löneuttagskravet för huvudregeln. Detta ger tecken på att flera delägare tar ut belopp precis till denna gräns för att möjliggöra högre utdelningsinkomster genom huvudregeln.

En viktig del av förklaringen till de stora utdelningarna till toppen ligger sannolikt i de partnerbolag som är registrerade som fåmansbolag. Detta är bolag som inte har fyra eller färre delägare som håller aktiemajoritet, utan som har flera aktiva delägare med små aktieandelar. Detta är ett vanligt upplägg bland revisionsbyråer, advokatbyråer och konsultbyråer.¹⁷

I partnerbolagen betalas ofta lön ut upp till gränsen för statlig inkomstskatt, därefter kan ett stort löneunderlag möjliggöra generösa utdelningar till delägarna. Lönerna till partnerbolagen är generellt högre än de för alla fåmansföretagen, som är en önskad konsekvens av införandet av löneunderlaget i huvudregeln. Men man kan även se att de delägare i partnerbolag som använder sig av huvudregeln för att beräkna årets gränsbelopp tar ut mer i lön än de delägarna som inte gör det. Trots att det lönebaserade utrymmet i huvudregeln verkar ge incitament att ta ut mer i lön än om det inte används är det tydligt att medellönen som tas ut tätt följer den nedre skiktgränsen för statlig inkomstskatt.¹⁸ Eftersom det till synes är skiktgränsen och inte investerat arbete som styr hur mycket pengar som tas ut till beskattning inom inkomstslaget tjänst är inkomstomvandling en rimlig tolkning av uppläggen.

4.4.3 UTDELNINGARNA KOMMER FRÄMST FRÅN STORA FÖRETAG

De allra flesta fåmansbolagen är av mindre storlek sett till antal anställda. Där är förenklingsregeln den vanligaste metoden för att räkna ut årets gränsbelopp, medan huvudregeln är den vanligaste metoden för att beräkna gränsbelopp för företag med många anställda.¹⁹

¹⁶ Percentilindelning efter fastställd förvärvsinkomst i den vuxna befolkningen. Detta är alltså en annan indelning än Figur 4.3, som är gjord efter disponibel inkomst i hela befolkningen.

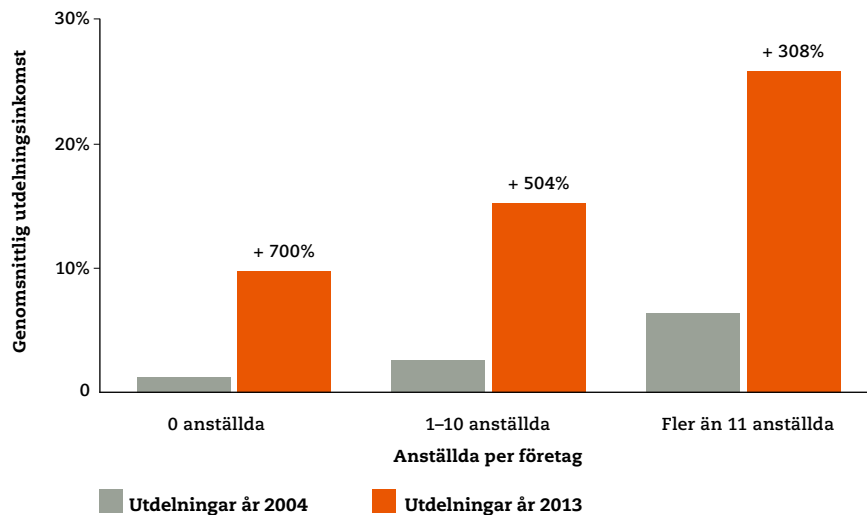
¹⁷ Se Alstadsaeter och Jacob (2014a) och SOU 2016:75.

¹⁸ Datan på partnerbolag ger dock ingen heltäckande bild då endast delägare som äger kvalificerade andelar i företaget kan fylla i blanketten som skatteverket kräver och ofta utelämnar fullständig information vid ifyllandet av blanketten. För diskussion, se SOU 2016:75.

¹⁹ Se Tabell B.6 i Bilagor.

FIGUR 4.7

UTDELNINGAR STÖRST HOS STORA FÖRETAG – MEN HAR ÖKAT PROCENTUELLT MEST BLAND FÖRETAG MED NOLL ANSTÄLLDA

Källa: SOU 2016:75

Om vi tittar på utbetalade utdelningar till företag av olika storlek i figur 4.7 kan vi göra två ytterligare observationer.

- 1) Utdelningar hos fåmansföretag med noll anställda har ökat mest, med hela 700 procent, mellan 2004 och 2013.
- 2) Utdelningarna till företag med många anställda klart större än utdelningar till företag med färre anställda år 2013.

Införandet av förenklingsregeln gynnade företag med noll och 1–10 anställda och är en grund till den stora ökningen i utdelning till dessa grupper. I denna grupp har användandet av det lönebaserade utrymmet minskat (SOU 2016:75, s 137). Trots denna stora ökning går fortfarande totalt sett flest miljarder kronor till företag med fler än elva anställda. Den generella ökningen av utdelningar från fåmansföretagen kommer mestadels från mycket stora utdelningar från det lönebaserade utrymmet i huvudregeln, vilket kräver ett stort löneunderlag. Detta pekar på att ”läkaren som sätter sig på bolag” inte är en särskilt bra förklaringsmodell för att förstå sig på de ökade utdelningarna.

5 VILKA KONSEKVENSER HAR DAGENS INKOMSTOMVANDLING?

Vi pekar här på fyra konsekvenser av dagens regler för arbetande ägare: minskade skatteintäkter, ökad ojämlikhet, urholkning av skatternas legitimitet och missvisande statistik.

5.1 ÖKAD OJÄMLIKHET

Ojämlikheten i Sverige ökade snabbare än i något annat OECD-land under 2000-talet och reglerna för arbetande ägare har bidragit till denna utveckling. Kapitalinkomsterna till den rikaste delen av befolkningen är en viktig del av den ökade ojämlikheten, då skillnaden i löner mellan låginkomsttagare och höginkomsttagare knappt har förändrats under perioden. Den rikaste procenten hade år 2017 ungefär 230 miljarder i kapitalinkomster, varav ungefär en tredjedel kom från lågt beskattade utdelningar från fåmansbolag, som nog består för det mesta av omvandlade arbetsinkomster. Att dessa har blivit lägre beskattade har ökat ojämlikheten. Även statistisk analys visar att utdelningarna ökat den svenska ginikoefficienten (Långtidsutredningen, 2019).

En mer allmän observation är att det finns flera tecken på att de svenska kapitalinkomsterna till stor del är omvandlade inkomster från arbete, vilket kan ha implikationer för skattepolitik. Att kapitalinkomsterna kan komma från arbetsinsatser har vi inte minst visat gäller utdelningar från fåmansbolag i denna rapport. Men även andra kapitalinkomster kan komma från arbete, såsom en löntagare på ett venture capital-bolag som lägger in en stor arbetsinsats, men tar ut ytterst liten lön från ett företag. Hen kan sedan få en stor vinst på en aktieförsäljning vid en exit. Detta verkar även vara en internationell trend. Smith med flera (2019) visar i en uppmärksam studie från USA att de ökade kapitalinkomsterna inte drivs på av högre avkastning från finansiellt kapital (kapitalavkastning), utan att topprikas kapitalinkomster snarare är avkastning från deras humankapital (arbetsinkomster) som omklassificerats till kapitalinkomster av

skatteskal.²⁰ Implikationer för detta får för skattepolitiken diskuteras under avsnitt 6.2.

5.2 MINSKADE SKATTEINTÄKTER

Vi kan uppskatta det skattebortfall som uppkommer på grund av 3:12-reglerna. Forskningen tyder på att den gynnsammare beskattningen inte lett till ökad sysselsättning eller större vinster, även om lönerna för anställda ökade något. Då delägares beteenden sett till genererade inkomster inte verkar ha förändrats så mycket av reformen kan vi få en hyfsad bild av storleken på skattebortfall genom att jämföra hur mycket mer staten hade fått in om utdelningar beskattas högre, även om dynamiska effekter fortfarande kan ha minskat skattebortfallet något jämfört med våra uppskattningar. Vi räknar även med kostnader för sänkt skatt på kapitalvinster från fåmansbolag som beskattas till 20 procent. Dessa kapitalvinster ökade från ungefär 4 miljarder kronor till ungefär 15 miljarder kronor mellan 2006 och 2018.²¹

Det är dock svårt att veta hur stor del av utdelningar och kapitalvinster som bör betraktas som arbetsinkomster och hur stor del som är kapitalinkomster. Vi följer därför Alstadsaeter och Jacob (2012 ESO) och visar i figur 5.1 skattebortfall för två tänkbara extremer:

- 1) En lägre gräns för kostnadsuppskattning, där alla utdelningar och kapitalvinster från fåmansbolag hade beskattats som kapitalinkomster om 30 procent.
- 2) En övre gräns för kostnadsuppskattning, där de hade blivit beskattade som arbetsinkomster över gränsen för värnskatten.

Vi ser att för år 2018 var skattebortfallet från fåmansbolagens gynnsamma beskattning mellan 9 och 29 miljarder kronor och för år 2017 mellan 12 och 38 miljarder kronor. Som jämförelse drog värnskatten in ungefär 6 miljarder kronor. Som kan ses i figuren handlar det om betydliga förluster för staten, som alltså gett tveksamma resultat för ekonomin och främst gynnat de allra rikaste. Det är värt att nämna att detta slår oproportionerligt mot kommuner,

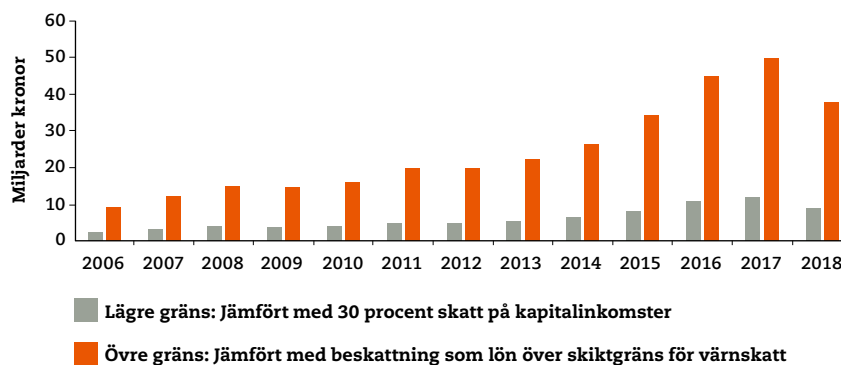
20 Att mindre bolags kapitalavkastning snarare kommer från ägares arbetsinsats än det insatta kapitalet undersöks i studien genom att observera att omsättningen i mindre bolag kraftigt minskar när ägarna går bort. Smith et al uppskattar bl.a. att hela tre fjärdedelar av kapitalinkomsterna i mindre bolag är omklassificerad arbetsinkomst. Det bör dock noteras att även arv spelar en viktig roll bland topprika. Waldenström m fl (2018) uppskattar att ungefär hälften av svenska miljardärer är arvtagare, medan andra halvan är entreprenörer. Denna siffra har varit hyfsat stabil sedan 90-talet.

21 Kapitalvinster i fåmansbolag kan man exempelvis få om man istället för att ta ut arbetsinkomst som lön eller utdelning så arbetar man först för ett bolag till en låg lön för att sedan kunna tjäna på en aktieför säljning. För utveckling över tid, se Skatteverket (2019).

då arbetsinkomster beskattas med en kommunalskatt, medan kapitalinkomster går till staten.²²

FIGUR 5.1

BETYDLIGA SKATTEBORTFALL GENOM ÅREN AV GENERÖSARE 3:12-REGLER

Grafen visar miljarder i skattebortfall per år.

Källa: Skatteverket (2019) och egna beräkningar utan dynamiska effekter.

Utöver redan förlorade skatteintäkter riskerar dagens ackumulerade utdelningsutrymme leda till väsentliga skattebortfall i framtiden. Vi visar detta i tabell 5.1 nedan.

TABELL 5.1

UPPSKATTNINGAR AV SKATTEBORTFALL FRÅN SPARAT UTDELNINGSTRIMMNING ÅR 2018

Summa outnyttjat gränobelopp år 2018	Lägre gräns för skattebortfall Jämfört med beskattning på utdelning om 30 procent.	Övre gräns för skattebortfall Jämfört med beskattning som arbetsinkomst över skiktgräns för statlig inkomstskatt*
1 087 miljarder kronor	108,7 miljarder kronor	415,5 miljarder kronor

*Arbetsgivaravgifter 31,42 procent, genomsnittlig kommunalskatt 32,12 procent, statlig inkomstskatt 20 procent (exkl. värnskatt). Jämförelse görs mot bolagsskatt 21,4 procent och utdelningsskatt 20 procent. Följer liknande metod som Alstadsaeter och Jacob (2012b).

²² Se A.4 i Bilagor för närmare beskrivning av beräkning. Finansdepartementets uppskattning av kostnad för skattenedsättning för kvalificerade andelar är 12 miljarder år 2019 (Skr. 2018/19:98). Vi tolkar deras estimat som en uppskattning av vår lägre gräns för år 2019.

5.3 URHOLKNING AV SKATTESYSTEMETS LEGITIMITET

Möjligheten till sänkt skatt genom inkomstomvandling riskerar urholka skattesystemets legitimitet. För att skattesystemet ska uppfattas som rättvist är det viktigt att två identiska inkomsttagare blir behandlade på samma sätt. Att ta ut arbetsinkomster som lågt beskattad utdelning går rakt emot denna idé.²³

Utöver detta direkta problem med inkomstomvandling urholkar reglerna för arbetande ägare skattesystemets legitimitet genom dess komplexitet. Många arbetande ägare behöver betala för skattejuridisk hjälp för att förstå sig på reglerna. Det är viktigt att ett skattesystem uppfattas som transparent och begripligt för skattebetalarna, vilket är tveksamt om dagens regler gör.

5.4 MISSVISANDE STATISTIK

Slutligen leder inkomstomvandling till att det blir svårare för beslutsfattare att förstå vad som händer i ekonomin. Ett exempel är att löneskillnaderna från arbete tycks ha minskat i Sverige de senaste 20 åren om man enbart tittar på löner som betalats ut. Men i Långtidsutredningen (2019) visas att denna minskning försvinner om vi räknar utdelningar från fåmansbolag som arbetsinkomster (se figur B.7 i Bilagor).

²³ Det finns argument inom teorin för optimal beskattning för att inkomstomvandling kan inom vissa omständigheter vara önskvärt (se Selin och Simula, 2017). Detta är framförallt när det gör så att en viss grupp som inkomstomvandlar börjar jobba mer och bidra mer till ekonomin. Det kan då vara bra att behålla en högre skatt på arbetsinkomster än kapitalinkomster, snarare än att staten omöjliggör inkomstomvandling genom att beskatta alla inkomster till samma skattesats. Ett tydligt exempel skulle kunna vara om högproduktiva entreprenörer jobbar mer när de inte blir lika hårt beskattade. Dock kan vi inte riktigt se en sådan effekt till någon större utsträckning (se avsnitt 4.2). Därtill består problemet med att skapa legitimitet för skattesystemet, även om det finns teoretiska fördelar med att kunna omvandla inkomster.

6 SLUTSATSER OCH POLICYREKOMMENDATIONER

Nedan presenterar vi två vägar för att komma till bukt med problemet med inkomstomvandling i dagens skattesystem. Den ena syftar till att bibehålla rådande regelverkets struktur, men minska inkomstomvandlingen. Den andra ifrågasätter det duala skattesystemet och syftar till att ta bort incitamentet att inkomstomvandla helt och hållet.

6.1 REFORMVÄG 1: STRAMA ÅT MÖJLIGHETEN TILL INKOMSTOMVANDLING

Vi kommer i denna del ge förslag för hur man kan minska inkomstomvandlingen inom dagens skattesystem. Det är svårt att förändra reglerna utan att göra reglerna krångligare eller ge oönskade effekter. Nedan följer några förslag på förändringar som tar hänsyn till önskan om förenkling men samtidigt försvårar inkomstomvandling av reglerna för arbetande ägare:

6.1.1 BIBEHÅLL FÖRENKLINGSREGELN MEN SÄNK BELOPPET

Förenklingsregeln infördes för att göra reglerna för arbetande ägare enklare. I dag använder cirka 80 procent förenklingsregeln och man kan därför anta att den då uppfyller sitt syfte. Det är dock få bolag som har ett sådant aktiekapital som skulle rättfärdiga en avkastning på denna summa. I dag krävs endast 25 000 kronor för att starta upp ett aktiebolag. Förenklingsregeln möjliggör en utdelning som motsvarar en 700-procentig avkastning på kapitalet, vilket inte kan ses som en normal avkastning. Denna generositet tycks i dag utnyttjas av extraknäckare. Vi föreslår därför att:

- ◆ antal inkomstbelopp som får räknas med till gränsbeloppet minskar från dagens 2,75. SOU 2016:75 föreslår exempelvis en sänkning till 1,75.

6.1.2 BEGRÄNSA DET LÖNEBASERADE UTRYMMET I HUVUDREGELN

Huvudregeln ger incitament till att anställa och ge ut högre löner genom att låta delägaren ta upp 50 procent av företagets löneutrymme till årets gränobelopp. Vi ser två problem med dagens utformning: (1) Stora partnerbolag får så stora gränobelopp att de kan inkomstomvandla i omfattande grader och (2) löneunderlaget ska kompensera för risken av att anställa, men i dag får även arbetande ägares egna löner räknas med i löneunderlaget.²⁴

Därför bör huvudregeln i dess utformning bestå, men med följande ändringar.

- ◆ Den procent som det lönebaserade utrymmet får räknas upp till bör sänkas från 50 procent till en lägre procentsats. SOU 2016:75 föreslår exempelvis en sänkning till 25 procent.

6.1.3 BEGRÄNSA DET SPARADE UTDELNINGSUTRYMMET GENOM EN ÅRSSPÄRR OCH SÄNKNING AV UPPRÄKNINGSRÄNTAN

Det sparade utdelningsutrymmet växer lavinartat och möjliggör för individer att planera sin inkomstomvandling ytterligare. Vi föreslår därför:

- ◆ Inför en årsspärr som tvingar företag och individer att ta ut pengar från företaget. Att kunna ackumulera sparat utdelningsutrymme i oändlighet gynnar endast de som har råd att vänta för att sänka sin beskattning i framtiden.
- ◆ Sänk räntesatsen för att räkna upp utdelningsutrymmet. Utvecklingen ger bevis på att den räntesats som används för att räkna upp utdelningsutrymmet varje år är för hög.

6.1.4 ENHETLIG BESKATTNING AV KAPITALINKOMSTER

Dagens nedsättning av beskattning av fåmansbolag till 20 procent leder till starka incitament för skatteplanering, vilket tvingar lagstiftare att ta fram alltmer komplicerade regler för att undvika att detta används. Med en mer enhetlig beskattning av kapitalinkomster, förslagsvis runt 30 procent, kan denna spänning minska.

Denna reformväg kommer göra det mindre lukrativt att byta inkomster inom inkomstslaget tjänst till inkomstslaget kapital. I avsnitt 2.5.3 följde vi Fatime som startade ett aktiebolag för att mer fördelaktigt kunna ta ut inkomster av en kokboks försäljning vid sidan av sin fasta anställning på en restaurang. I exemplet kunde Fatime ta ut en utdelning på 171 875 kronor per år för sitt arbete med kokboken. Med strängare regler skulle Fatime kunna ta ut 109 375 kronor per år. I nästföljande avsnitt, avsnitt 2.5.4, följde vi Lars, en specialistläkare, som använde sig av 3:12-reglerna för att få ut mer pengar i fickan per år. Lars

²⁴ Samtidigt kan man tänka sig kompletterande regler för att inte missgynna företag utan anställda som genererar stora intäkter från immateriella eller materiella tillgångar.

kommer med det nya förslaget få en mer eller mindre halverad möjlighet att ta ut utdelning och skillnaden mellan att ta ut lön från sjukhuset och genom eget bolag kommer att minska.²⁵

Det finns flera andra förslag i andra utredningar och studier som vi valt att inte föreslå. I Bilaga A.5 finns en kortare motivering till varför vi inte rekommenderar dem.

6.2 REFORMVÄG 2: SLOPA DET DUALA BESKATTNINGSSYSTEMET

Vi kommer nedan översiktligt diskutera möjligheten att slopa det duala beskattningssystemet och beskatta kapital- och arbetsinkomster lika, såsom gjordes innan skattereformen 1990. Detta skulle i praktiken avskaffa behovet av dagens regler för arbetande ägare, även om vissa skillnader kvarstår i och med att bolagsskatten är lägre än arbetsgivaravgifterna.

6.2.1 OPTIMAL BESKATTNING AV KAPITAL SKILJER SIG FRÅN OPTIMAL BESKATTNING AV ARBETE

I ett dualt beskattningssystem kan arbetsinkomster och kapitalinkomster beskattas olika. Detta är att föredra då den optimala beskattningen av arbetsinkomster är högre än den optimala beskattningen av kapitalinkomster, sett till hur människors reaktioner på skatterna påverkar skatteintäkter och ekonomin i stort. Exempelvis uppskattas att kunna beskatta högre arbetsinkomster med en högre skattesats.²⁶ Samtidigt riskerar en alltför hög progressivitet på kapitalinkomster leda till sämre rörlighet på bostadsmarknaden, skatteplanering och sämre incitament till entreprenörskap.²⁷

6.2.2 FÖRUTSÄTTNINGARNA ÄR ANNORLUNDA I DAG ÄN VID SKATTEREFORMEN 1990

Något som kanske underskattades vid skattereformen är möjligheten till inkomstomvandling. Detta är det duala skattesystemets stora akilleshäla, vilket vi visat genomgående i denna rapport. I praktiken är det svårt för lagstiftaren att sätta tydliga regler och gränser för vad som ska beskattas hur. Denna gräns mellan vad som ska tas upp till en lägre eller högre skattesats är sannolikt svårare att dra i dag jämfört med i den tidigare industriella ekonomin. Numera är sannolikt en stor del av dagens kapitalinkomster snarare omklassificerade

25 För längre diskussion om behovet av mer enhetlig kapitalbeskattning, se ex. Waldenström m.fl. (2018) samt Bastani och Selin (2019).

26 Se Diamond och Saez (2011). För diskussion om hur tendensen till inkomstomvandling påverkar den optimala skattesatsen, se Piketty m.fl. (2014).

27 Fastighetsrelaterade kapitalvinster motsvarade en tredjedel av alla kapitalinkomster år 2017 (SOU 2019:65). Se Hansson (2017) för diskussion om beskattning av entreprenörskap. Skatteplanering kan ske genom att investerare och företagare försöker skatteplanera sig bort från den progressiva skatteskalan genom att dela upp vinster över flera år och personer. Detta skapar krångel och ineffektivitet, utan att öka skatteintäkterna.

arbetsinkomster, vilket gör att det inte nödvändigtvis är optimalt att beskatta kapital lägre än arbete.

Beskattningen av kapital sattes även lägre av ett annat skäl, nämligen att ränteintäkter beskattas nominellt. Detta gör att kapital riskerar beskattas med ”Pomperipossa-skatter” över 100 procent i lägen med hög inflation. En lägre skattesats valdes för att kompensera för detta. Men som bekant har inflationen varit mycket låg de senaste 20 åren, vilket gjort kapitalbeskattningen låg.

6.2.3 DET DUALA BESKATTNINGSSYSTEMET HAR (KANSKE) NÅTT VÄGS ÄNDE?

Att göra fåmansbolagsregler tuffare är inte nödvändigtvis bästa vägen framåt. Dagens fåmansbolagsregler uppfattas redan i dag som extremt krångliga och sägs avskräcka personer som vill starta företag. Att försöka strama åt möjlighet till inkomstomvandling skulle sannolikt göra dessa regler ännu svårare, vilket kan vara skadligt för skattesystemet ifall det medför att skattebetalarna inte begriper sig på regelverket. Därtill kan det leda till skev konkurrens mellan fåmansbolag och andra (se avsnitt 2.4). Det är heller inte uppenbart att en åtstramning garanterat kommer sätta stopp för skatteplaneringen.

Reglerna för fåmansbolagsregler finns till för att möjliggöra en låg skatt på kapital och en mycket progressiv skatt på arbete, men är det verkligen värt att bibehålla det systemet? Vi kan tänka oss två positiva saker med dagens statliga inkomstskatt: intäkter och omfördelning. I dag är intäkterna från den statliga inkomstskatten bara 3 procent av statens totala inkomster. Den statliga inkomstskattens kraft minskar alltså med den ökade möjligheten till inkomstomvandling.²⁸ Därtill kommer den stora omfördelningen i Sverige snarare från storleken på skattekvoten och välfärden än skatternas progressivitet.²⁹ I den absoluta toppen är därtill en stor del av intäkterna klassificerade som kapitalinkomster, varför progressiviteten i skatterna främst slår mot övre medelklassen snarare än mångmiljonärer.

6.2.4 BESKATTA ARBETSINKOMSTER OCH KAPITALINKOMSTER MED SAMMA SKATTESATS

Att vid en mer genomgripande skattereform slopa det duala beskattningssystemet skulle i praktiken göra det möjligt att avskaffa dagens regler för arbetande ägare i samband med en mer omfattande skattereform, där inkomster från arbete och kapital slås ihop och beskattas tillsammans. Vi ser två möjliga typer av beskattning av arbets- och kapitalinkomster:

28 Intäkter för statlig inkomstskatt år 2018 var 60 miljarder, vilket innebär en skattebas om ungefär 300 miljarder. De senaste åren har utdelningarna från fåmansbolag varit ungefär 100 miljarder. Om vi tänker oss att alla utdelningar från fåmansbolag är inkomstomvandlade höga arbetsinkomster har redan ungefär en fjärdedel av skattebasen för höga löner ”omvandlats bort”.

29 Se Andersen (2015).

- 1) En beskattning av alla inkomstnivåer till en och samma skattesats, men med ett generöst grundavdrag som gör de första intjänade kronorna skattefria – och därmed ger lägre skatt till låginkomsttagare.
- 2) En progressiv beskattning med högre skattesatser för högre inkomster, även det med ett generöst grundavdrag.

Vi kommer inte här sätta några exakta skattesatser eller nivåer på grundavdrag, då det är utanför syftet för denna rapport. Dock kan vi tänka oss att nivån bör landa någonstans mellan dagens beskattning av arbetsinkomster och kapitalinkomster. Det är sannolikt inte optimalt att behålla dagens progressivitet för arbetsinkomster i ett system där vi slår ihop alla inkomster. Detta skulle alltså innebära sänkt skatt på arbete och höjd skatt på kapital. En analys av hur en enhetlig beskattning med samma skattesats, oavsett inkomstnivå, av arbets- och kapitalinkomster med generöst grundavdrag, kompletterat med andra reformer, kan öka skatteintäkterna och minska klyftorna finns i Katalys-rapporten *Hälften kvar & hela framtiden* (Kessel m.fl, 2013).

Vidare borde en sådan här ihopslagning vara en del av ett större paket med ändringar i en större fullt finansierad och fördelningspolitiskt positiv skattereform. Där behöver många andra frågor förstås också ses över, såsom beskattning av fastigheter och konsumtion. Detta gör förstås denna reform väsentligt svårare att genomföra politiskt och många fler frågor behöver utredas vidare innan ett mer konkret förslag kan läggas fram.

Vi ser båda dessa reformvägar som väsentliga förbättringar av dagens läge. Med Reformväg 1 kan vi minska skatteplaneringen som sker inom ramarna för dagens skattesystem, vilket kan ses som önskvärt. Med Reformväg 2 tar vi ett bredare grepp och öppnar upp för hur man kan helt avskaffa dagens regler för arbetande ägare – men detta medför också många följdfrågor om vilka kompletterande ändringar som borde ske i skattesystemet.

REFERENSER

- Alstadsaeter, A. och Jacob M. (2012a). 3:12-reglerna har blivit för generösa och används för skatteplanering. URL: <https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/NEFfiler/40-8-aamj.pdf> (Hämtad 2020-01-13). Ekonomisk Debatt. 40(8).
- Alstadsaeter, A. och Jacob, M. (2012b). *Income Shifting in Sweden. An empirical evaluation of the 3:12 rules.* Report to the Expert Group on Public Economics 2012:4. Swedish Ministry of Finance. Fritzes, Stockholm. ISBN 978-91-38-23749-6.
- Alstadsaeter, A. och Jacob, M. (2013c). *Skatteplanering under 3:12-reglerna – ytterligare bevis och svar till Ericsson och Fall* URL: <https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/NEFfiler/41-2-aamj.pdf> (Hämtad 2020-02-20). Ekonomisk Debatt. 41(2).
- Alstadsaeter, A., M. Jacob och Vejsiu, A. (2014a). *Gynnar 3:12 reglerna värdeskapande eller skatteplanering?* URL: <https://www.nationalekonomi.se/sites/default/files/NEFfiler/42-7-aamjav.pdf> (Hämtad 2020-01-14). Ekonomisk Debatt. 42(7).
- Alstadsaeter, A., M. Jacob och Vejsiu, A. (2014b). *3:12 corporations in Sweden: Effects of the 2006 tax reform on investments, job creation, and business start-ups.* Report to the Expert Group on Public Economics 2014:2, Swedish Ministry of Finance. Fritzes, Stockholm. ISBN 978-91-38-24083-0.
- Alstadsaeter, A. och Jacob, M. (2016). *Who Participates in Tax Avoidance?-Evidence from Swedish micro data.* Applied Economics. 49(28), 2779-2796.
- Alstadsaeter, A. och Jacob, M. (2016). *Dividend taxes and Income Shifting.* URL: http://www.arqus.info/mobile/paper/arqus_154.pdf (Hämtad 2020-02-20). Arbeitskreis Quantitative Steuerlehre.
- Alstadsaeter, A., Jacob, M. och Michaely, R. (2017). *Do dividend taxes affect corporate investment?* Journal of Public Economics. 151, 74-83.
- Bastani, S. och H. Selin (2019). *Skillnad på marginalen.* Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2019:3. Finansdepartementet.
- Bergh, A. (2012). *Socialförsäkringar och samhällsekonomi.* URL: <https://www.regeringen.se/49bbeb/contentassets/362547edef8e4744b915a307faf5bbc0/socialforsakringar-och-samhallsekonomi> (Hämtad 2020-02-20). Socialdepartementet.
- Diamond, P. och E. Saez. (2011) *The Case for a Progressive Tax: From Basic Research to Policy Recommendations,* Journal of Economic Perspectives, vol 25(4), Hösten 2011.
- ESV 2018:35. *Prognos Statens budget och de offentliga finanserna.* URL: <https://www.esv.se/contentassets/903a877bc36745caa65f15044771ffb0/prognos-april-2018.pdf> (Hämtad 2020-02-20) Stockholm: Ekonomistyrningsverket.
- Hansson, Å. (2017). *Hur bör entreprenörer beskattas?.* URL: https://skattenytt.se/wp-content/uploads/2017/01/SN2017nr1-2_A3_Hansson.pdf

- (Hämtad 2020-02-20). Skattenytt.
- Kessel, D., Johansson, D. och D. Suhonen. (2013). *Hälften kvar och hela framtiden. En rapport om välfärd, skatter och framtidstro*. URL:https://www.katalys.org/wp-content/uploads/2017/03/katalys_no_5.pdf (Hämtad 2020-02-20). Katalys. 5.
- Lundberg, J. (2017). *Analyzing tax reforms using the Swedish Labour Income Microsimulation Model* (No. 2017: 12). Working Paper.
- Lundberg, J. (2020). Timbro: Skattekontroll. URL: [Timbro https://timbro.se/skattekoll/](https://timbro.se/skattekoll/) (Hämtad 2020-02-08).
- Ohlsson, H., Roine, J. och Waldenström, D. (2017). *Inherited wealth in Sweden: 1810–2016*. Working Paper, Uppsala universitet.
- Piketty, P., Saez, E. och Stantcheva, S. (2014). *Optimal Taxation of Top Labor Incomes: A Tale of Three Elasticities*, American Economic Journal: Economic Policy, American Economic Association, vol. 6(1), sid 230-71, februari.
- Regeringens skrivelse 2018/19:98. *Redovisning av skatteutgifter 2019*. URL: <https://www.regeringen.se/496088/contentassets/d1bb13b74b164d898721ed1814332fc6/redovisning-av-skatteutgifter-2019-skr.20181998.pdf> (Hämtad 2020-02-20). Stockholm: Regeringen.
- S 2010:04. *Sveriges socialförsäkringar i jämförande perspektiv. En institutionell analys av sjuk-, arbetsskade- och arbetslöshetsförsäkringarna i 18 OECD-länder 1930 till 2010*. URL: https://www.ucls.nek.uu.se/digitalAssets/715/c_715326-1_1-k_sveriges-socialforskringar-i-jamforande-perspektiv.pdf (Hämtad 2020-02-20). Stockholm: Parlamentariska socialförsäkringsutredningen.
- Skatteverket (2018). *Skattesystemets utveckling 2006–2015, Del II: Fördjupad analys av rot- och rutavdrag, investeringssparkonto och delägare i fåmansbolag ur ett jämställdhetsperspektiv*. Stockholm: Skatteverket.
- Smith, M., Yagan, D., Zidar, O. och Zwick, E. (2019a). *Capitalists in the Twenty-First Century*. Quarterly Journal of Economics. 134 (4).
- Smith, M., Yagan, D., Zidar, O. och Zwick, E. (2019b). *The Rise of Pass-Throughs and the Decline of the Labor Share*. URL: <http://ericzwick.com/labshare/labshare.pdf> (Hämtad 22-01-2020). Preliminary Working Paper.
- Selin, H. och Simula, L. (2017). *Optimala inkomstskatter vid inkomstomvandling*. URL: <https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2017/r-2017-10-optimala-inkomstskatter-vid-inkomstomvandling.pdf> (Hämtad 2020-02-20). Uppsala: Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.
- Skatteverket (2019). *Beskattningsutredning av utdelning och kapitalvinst från fåmansföretag*. URL: <https://www.skatteverket.se/omoss/varverksamhet/statistikochhistorik/skattpaforetag/beskattningsutdelningochkapitalvinstfranfamansforetag> (Hämtad 2020-02-12).
- SOU 2015:53. *Bilaga 4 till Långtidsutredningen 2015*. URL: <https://www.regeringen.se/49bee9/contentassets/c3cd2706e07b4fc7860533f1ae8ad5d8/sou-201553-the-welfare-state-and-economic-performance.pdf> (Hämtad 2020-02-20). Stockholm: Fritzes kundtjänst.
- SOU 2019:62. *Bilaga 3 till Långtidsutredningen 2019*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- SOU 2019:65. *Långtidsutredningen 2019*. Stockholm: Norstedts Juridik.
- SOU 2016:75. *Översyn av skattereglerna för delägare i fåmansföretag*. Stockholm: Wolter Kluwers.
- Waldenström, D., Bastani, S. och Hansson, Å. (2018). *Kapitalbeskattnings förutsättningar*, SNS Konjunkturrådsrapport 2018. Stockholm: SNS förlag.

BILAGOR

A.1 FÖRDJUPNING: HISTORISK ÖVERSIKT

DATUM	REGELÄNDRING
SKATTEREFORMEN 1990	Vid skattereformen 1990 tillkom de moderna 3:12-reglerna i och med det duala beskattningssystemets uppkomst. Då fanns endast huvudregeln och lönesumme- regeln tillkom först år 1994. Därefter har en lång rad förändringar skett:
FRÅN 1 JANUARI 2006 SFS 2005:1136	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Lättnadsreglerna avskaffas, det vill säga ett utrymme för skattefri del av utdelningen på andelar i onoterade företag, ett så kallat lättnadsbelopp.³⁰ I stället sänks skatt på onoterade aktier och fåmansbolag: ◆ Vid innehav av onoterade aktier och andelar ska endast fem sjättedelar av utdelning, kapitalvinster och kapitalförluster tas upp i deklarationen. Detta medför en beskattning av onoterade aktier på 25 procent. ◆ Endast två tredjedelar av utdelning och kapitalvinst upp till gränsbeloppet tas upp som inkomst av kapital i fåmansbolag. Detta medför en beskattning motsvarande 20 procent.

30 Alstadsaeter och Jacob (2012c) skriver att "före 2006 var ägare till fåmansföretag berättigade till en liten skattebefriad utdelning (lättnadsregeln). Denna skattebefriade utdelning var begränsad till 70 procent av räntan på statsobligationer, vilken varierade mellan 4 och 5 procent under 2001–05. Då gränsbeloppet för skattepliktiga utdelningar låg långt över beloppet för skattebefriade utdelningar, verkar det rimligt att anta att skattereformen ledde till en sänkning av även den genomsnittliga skattesatsen."

- ◆ Ny förenklingsregel införs. 1,5 inkomstbasbelopp ska kunna tas ut som kapitalbeskattad inkomst.
- ◆ Den så kallade klyvningsräntan, räntedelen i huvudregeln, höjs från "statslåneräntan + 7 procentenheter" till "statslåneräntan + 9 procentenheter".
- ◆ 100-prisbasbeloppsregeln, det vill säga gränsen för det maximala belopp som beskattas som tjänsteinkomst, behålls men gränsen sätts i inkomstbasbelopp.

1 JANUARI 2007
SFS 2006:1344

- ◆ Regler för partiella fissioner införs. Om det överlåtande företaget vid en partiell fission är ett fåmansföretag tillämpas även särskilda regler för andelsägarna.
- ◆ Höjning av schablonbeloppet i förenklingsregeln till 2 inkomstbasbelopp.
- ◆ Avdraget på 10 inkomstbasbelopp som begränsar den lönesumma som ligger till grund för det lönebaserade utrymmet i huvudregeln tas bort.
- ◆ Det lönebaserade utrymmet i huvudregeln höjs.

1 JANUARI 2008
SFS 2007:1251

- ◆ Tillfälligt ändrade regler vid försäljning av kvalificerade andelar i fåmansföretag. Hälftdelningen i inkomstlagen tjänst och kapital av en kapitalvinst som överstiger sparutdelningsutrymme återinförs övergångsvis för åren 2008 och 2009. På den skattskyldiges begäran ska hälftdelningen även tillämpas på andelsavyttringar som görs under 2007.

FRÅN 1 JANUARI 2009
SFS 2008:1064

- ◆ Årets gränsbelopp ska kunna utnyttjas vid kapitalvinstberäkning även om utdelning inte skett före avyttringen.
- ◆ Tidpunkten för beräkning av omkostnadsbeloppet vid användande av huvudregeln ändras. Underlaget för årets gränsbelopp är det omkostnadsbelopp som skulle ha använts om andelen avyttrats vid årets ingång.

FRÅN 1 JANUARI 2009
SFS 2008:1343

- ◆ Höjning av schablonbeloppet i förenklingsregeln till 2,5 inkomstbasbelopp.
- ◆ Det maximala löneuttagskravet i huvudregeln sänktes från 15 till 10 inkomstbasbelopp. Det innebär att löneuttagskravet uppgår härefter till 6 inkomstbasbelopp plus 5 procent av den sammanlagda kontanta ersättningen till anställda i företaget och i dess dotterföretag, dock högst 10 inkomstbasbelopp.
- ◆ Årets gränsbelopp beräknas vid årets ingång och tillgodoräknas den som äger andelen vid den tidpunkten.
- ◆ Rätten till årets gränsbelopp går inte förlorad efter förvärv genom arv, testamente, gåva, bodelning eller på liknande sätt.

FRÅN 1 JANUARI 2012
SFS 2011:1271

- ◆ Höjning av schablonbeloppet till två och tre fjärdedels inkomstbasbelopp.
- ◆ Takregel för utdelning.
- ◆ Begränsning av tillämpningen av förenklingsregeln till ett företag per person.
- ◆ Omkostnadsbeloppet ska minskas med tillskott som gjorts i annat syfte än att varaktigt tillföra kapital till företaget.

FRÅN 1 JANUARI 2014
SFS 2013:960

- ◆ Det införs ett kapitalandelskrav om 4 procent för att få använda löneunderlaget i huvudregeln.
- ◆ En särskild definition av dotterföretag införs vid tillämpning av reglerna om löneunderlag. För att få beakta löner i ett indirekt delägt fåmansföretag ska andelen av kapitalet i detta företag överstiga 50 procent.
- ◆ Andelsägarens lönebaserade utrymme begränsas till 50 gånger den egna eller någon närståendes kontanta ersättning från företaget.
- ◆ Höjt lönebaserat utrymme.
- ◆ Sänkning av det högsta löneuttagskravet.

Källa: Skatteverket (2018)

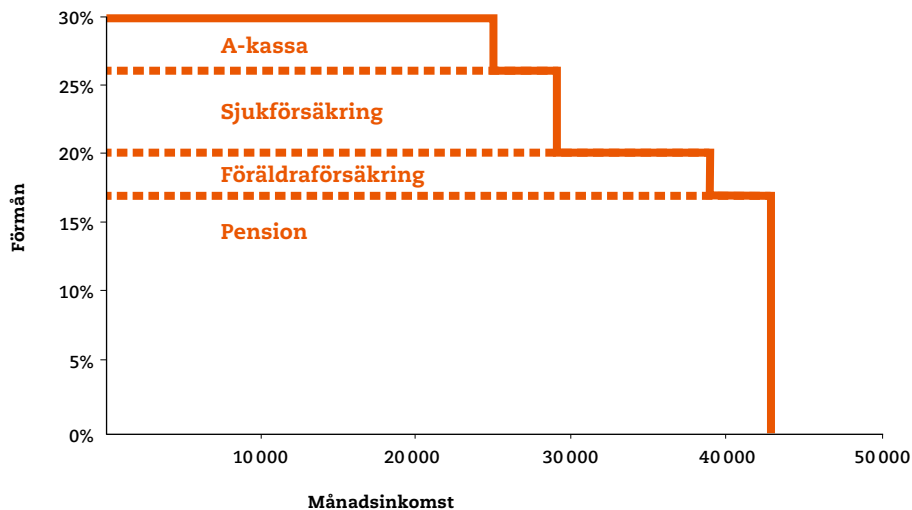
A.2 FÖRDJUPNING: ARBETSGIVARAVGIFTERNAS UTFORMNING

Löner beskattas i två led. Först betalar arbetsgivaren in arbetsgivaravgifter till staten, som uppgår till 31,4 procent. Genom arbetsgivaravgiften betalar löntagare (genom arbetsgivaren) in till sociala försäkringssystem, såsom a-kassa, sjukförsäkring, föräldraförsäkring och pension. Grundidén är exempelvis för sjukförsäkring att du betalar in till det gemensamma systemet och sedan kan du få ta ut 80 procent av din lön ifall du blir sjuk.

Inbetalningarna till sociala försäkringssystem har dock ett tak i sig, kopplade till inkomstbasbeloppet. Detta visar vi i figur A.1 för år 2019. Efter en viss nivå av månadsinkomst får du alltså inte rätt till mer sjukförsäkring eller mer föräldraförsäkring, utan din arbetsgivare betalar i stället en ”allmän löneavgift”.

FIGUR A.1

FÖRMÅNSTAK I ARBETSGIVARAVGIFTER

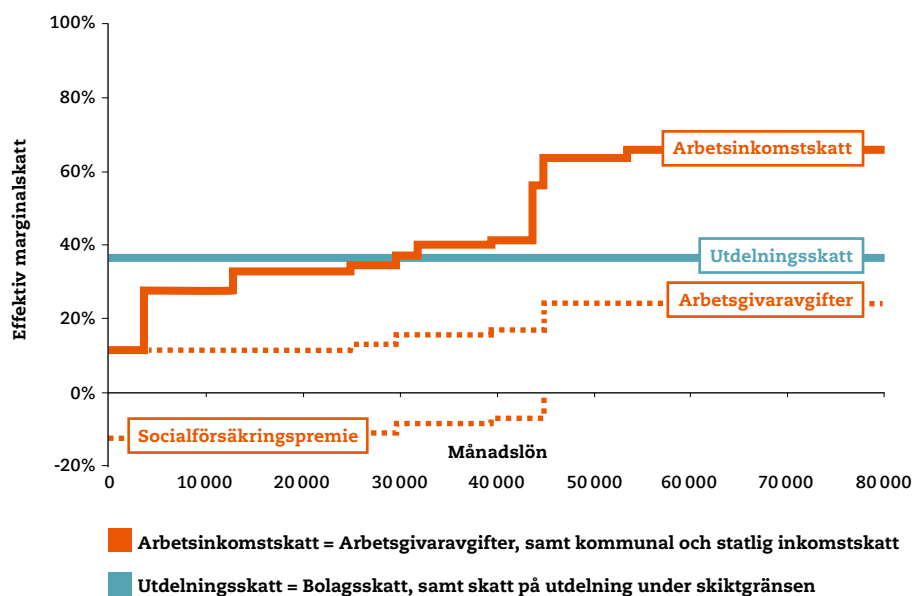

Förmånstak för olika delar av arbetsgivaravgifterna. Beräkningar baserade på årslön och under antagande att löntagaren har samma månadslön i tolv månader under ett år. Gäller ungefärliga gränser för år 2019.

Källa: Lundberg (2020).

Denna innebär i praktiken en ren skatt på arbete som är dold för löntagaren. För högre inkomster blir alltså mer och mer av arbetsgivaravgifterna skatt – och därmed blir skillnaden i skattebörd mellan låg- och höginkomsttagare högre. Vi visar detta i figur A.2. Socialförsäkringarna urholkas på så sätt och endast ett fåtal personer kan ta ut 80 procent av sin lön vid sjukdom eller som föräldraledig.³¹

³¹ Detta har ökat ojämlikheten i Sverige. Se Långtidsutredningen (2019). För mer diskussion om socialförsäkringssystemen, se Bergh (2012) och underlagsrapport till Parlamentariska socialförsäkringsutredningen (S 2010:04).

FIGUR A.2
FÖRMÅNSTAKEN ÖKAR PROGRESSIVITETEN I SKATTESYSTEMET

Effektiv marginalskatt efter årslön.

Källa: Lundberg (2020) och egna beräkningar för år 2020. Beräkning av skattedelen i arbetsgivaravgifter följer Lundberg (2017), med förmånstak från 2017. Beräkningar baserade på årslön och under antagande att löntagaren har samma månadslön i tolv månader under ett år.

A.3 FÖRDJUPNING: BERÄKNING AV REGLER

Av enkelhetsskäl betraktar vi alla arbetsgivaravgifter som ren skatt, oavsett inkomstnivå.

TABELL A.2.1.
FATIME SOM NÄRINGSIDKARE

Intäkter innan arbetsgivaravgifter	Intäkter efter arbetsgivaravgifter (31,42%)	Intäkter efter statlig inkomstskatt (32–52%)	Betald skatt:
200 000 kronor	137 160 kronor	61 700 kronor	38 280 kronor

TABELL A.2.2
FATIME SOM DELÄGARE AV FÅMANSBOLAG

Intäkter innan bolagsskatt	Intäkter efter bolagsskatt (21,4%)	Intäkter efter utdelning upp till gränsbelopp (20%)	Betald skatt:
200 000 kronor	157 200 kronor	125 760 kronor	74 240 kronor

TABELL A.2.3**HANS SOM ANSTÄLLD LÄKARE**

Intäkter innan arbetsgivaravgifter	Intäkter efter arbetsgivaravgifter (31,42%)	Intäkter efter statlig inkomstskatt (32–52%)	Betald skatt:
131 400 kronor	100 000 kronor	58 800 kronor	72 600 kronor

TABELL A.2.4**SÄNKT SKATT FÖR LARS**

Löneuttag innan arbetsgivaravgifter	Intäkter efter arbetsgivaravgifter (31,42%)	Pengar i fickan efter inkomstskatt (32–52%)	Betald skatt:
80 554 kronor	55 260 kronor	36 120 kronor	44 434 kronor
Vinstuttag innan bolagsskatt	Intäkter efter bolagsskatt (21,4%)	Intäkter efter utdelning upp till gränobelopp (20%)	Betald skatt:
50 846 kronor	40 676 kronor	32 451 kronor	18 304 kronor

Pengar i fickan: 68 661 kronor; total skatt 62 739 kronor; sparad skatt 9 861 kronor.

A.4 FÖRDJUPNING: BERÄKNING AV SKATTEBORTFALL

- ◆ Vi tar endast med kapitalvinster och utdelningar som är beskattade med 20 procent och jämför dessa med om de beskattas till 30 procent som lägre gräns.
- ◆ Som övre gräns jämför vi om dessa hade beskattats som arbetsinkomst ovanför skiktgränsen till värnskatten.
- ◆ Denna jämförelse har gjorts genom att backa tillbaks storleken på utdelningarna innan bolagsskatt, och sedan i stället beskatta utdelningen med arbetsgivaravgifter (31,42 procent), genomsnittlig kommunalskatt (32,12 procent), statlig inkomstskatt (25 procent).
- ◆ Notera att arbetsgivaravgifter för dessa inkomster är över alla förmånstak, varför de bör betraktas som ren skatt. Vi har inte beaktat utdelningar som är gjorda ovanför gränobeloppet, då vi i brist på data inte vet till vilken skattesats de blivit beskattade med. Vi räknar alltså endast på utdelningar som gjorts till en beskattning på 20 procent.

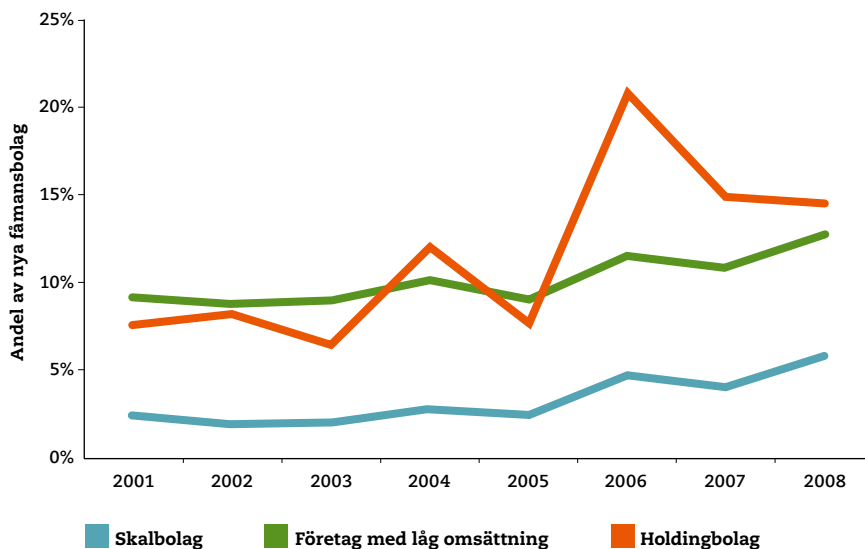
A.5 FÖRDJUPNING: ANDRA POLICYFÖRSLAG

- ◆ SOU 2016:75 föreslår att införa en progressivitet i det lönebaserade utrymmet som ska ge verkliga incitament att ta ut högre lön för att få upp gränsbeloppen. Ju större löneunderlag, desto högre andel får du räkna med till ditt gränsbelopp. Löneunderlaget skulle vidare delas upp mellan delägare i stället för på företagsnivå. Detta skulle dock riskera att göra reglerna ännu krångligare att förstå sig på.
- ◆ Alstadsaeter och Jacob (2012a) föreslår att införa aktivitetskrav för att få spara utdelningsutrymme. Angående aktivitetskravet tar det inte i hänsyn att omsättning inte är det enda sättet att mäta aktivitet på, exempelvis borde en delägare anses vara aktiv under en fas där företaget arbetar med framtagningen av en produkt. Det är en process som kan uppfattas som "inaktiv".
- ◆ Alstadsaeter och Jacob (2012a) föreslår även att endast tillåta schablonmässiga löneutrymmen för vissa branscher vid uträkning av gränsbelopp enligt huvudregeln. Vidare kan det vara svårt att ta fram schablonmässiga löner för yrken, exempelvis då en egenföretagare kan ha annorlunda arbetsuppgifter som egenanställd jämfört med om de är anställda, eller kan vara mer eller mindre specialiserade på vissa områden. Att ha olika arbetsuppgifter och kompetenser skulle skapa naturliga löneskillnader inom ett företag, men det är svårt för staten att skapa en tabell med yrkeslöner som kan ta detta i hänseende.

B.1 NYA FÅMANSBOLAG

FIGUR B.1

MÅNGA NYSKAPADE FÅMANSBOLAG SKAPAS SANNOLIKT AV SKATTEPLANERINGSSKÄL

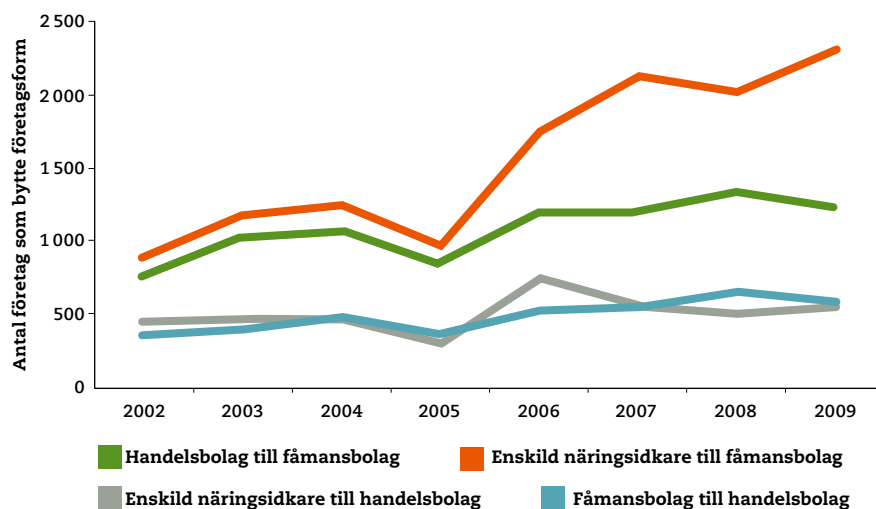
Andel av nya fåmansbolag av olika företagsformer.

Källa: Alstadsaeter och Jacob (2012b)

B.2 BYTE AV FÖRETAGSFORM

FIGUR B2.

MÅNGA FÖRETAGARE BYTTE FÖRETAGSFORM EFTER REFORMEN 2006

Byte mellan företagsformer.

Källa: Alstadsaeter och Jacob (2012b).

B.3 PROCENTUELL FÖRÄNDRING AV DELÄGARE UPPDELAT PÅ ÅLDER**FIGUR B.3**

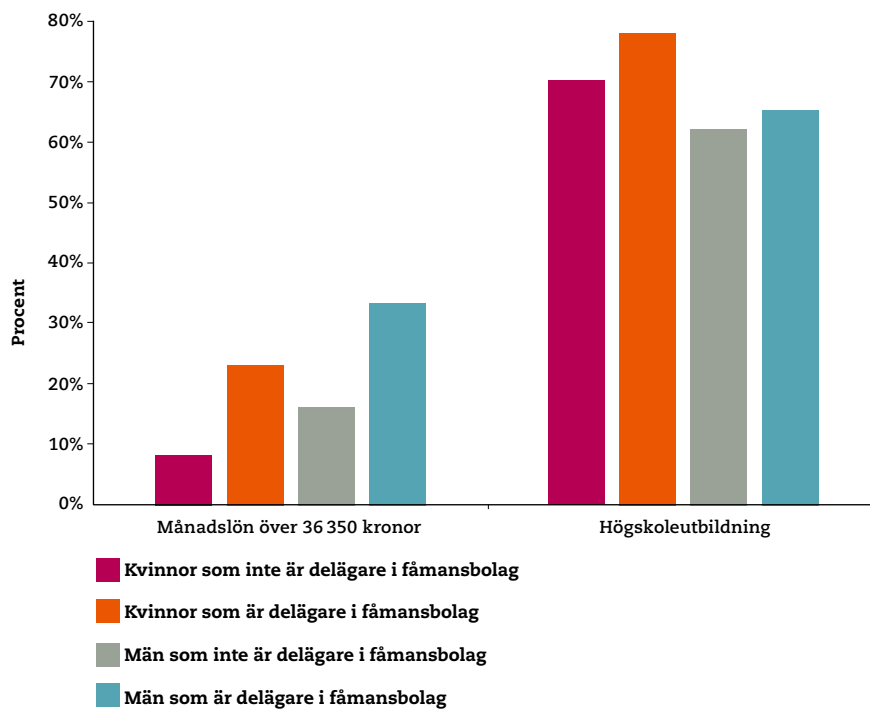
DELÄGARE SOM ÄR ÖVER 65 ÅR GAMLA HAR ÖKAT MEST MELLAN 2006 OCH 2015

Kön	Minderåriga	18–24 år	25–34 år	35–44 år	45–54 år	55–64 år	65–74 år	+75 år
Män	-46%	+49%	+35%	+32%	+54%	+17%	+164%	+123%
Kvinnor	-36%	+19%	+41%	+43%	+71%	+30%	+181%	+97%

Källa: Skatteverket.

B.4 DELÄGARES FÖRVÄRVSINKOMST OCH UTDELNINGSINKOMST**FIGUR B.4**

DELÄGARE HAR HÖGRE MÅNADSLÖN OCH HAR OFTARE HÖGSKOLEUTBILDNING ÄN ANDRA

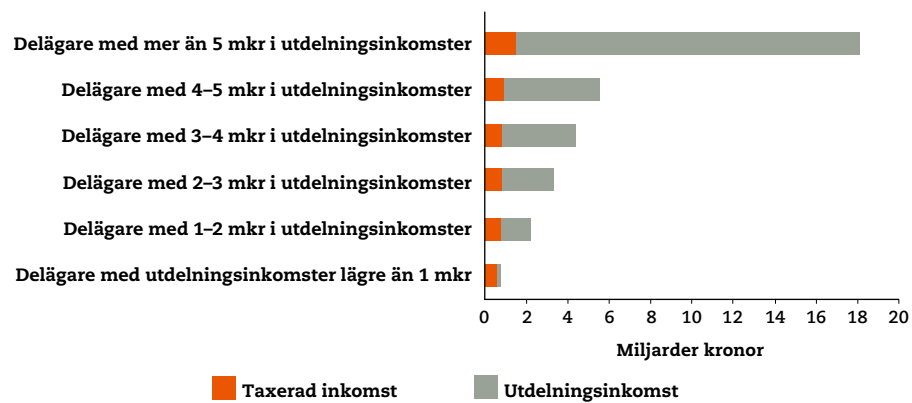

Källa: Skatteverket. Gäller förvärvsinkomster över pensionsgrundande inkomst år 2015 för hela vuxna befolkningen.

B.5 DELÄGARES FÖRVÄRVSINKOMST OCH UTDELNINGSINKOMST

FIGUR B.5

FÖRVÄRVSINKOMSTER HOS DEM MED ALLRA STÖRST UTDELNINGAR

Förvärvsinkomster och utdelningsinkomster indelat efter storlek på utdelningsinkomster.
Källa: ESV (2018).

B.6 GRÄNSBELOPP PER FÖRETAG

TABELL B.6

FLEST FÅMANSBOLAG HAR NOLL ANSTÄLLDA

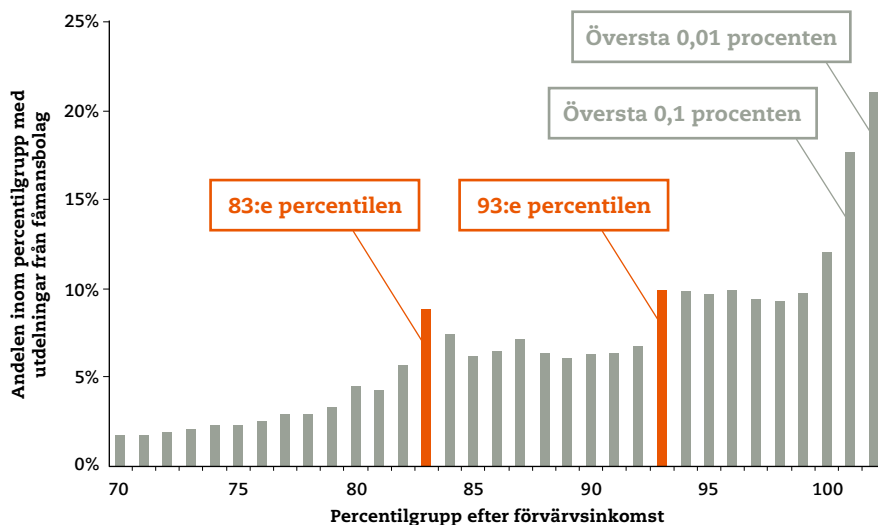
Antal anställda	Antal bolag 2014	Gränsbelopp av huvudregel mdr år 2013	Gränsbelopp av förenklingsregeln mdr år 2013	Sparat gränsbelopp
Okänt	25021			
011	113 201	2	12,3	4,2
1–10	142 820	8,4	17,1	5,7
11–100	13735	35,8	1,3	7,3
101+	345	38,1	0,04	9,1
Totalt	295 122	84,3	30,7	26,3

Gränsbelopp uppdelat efter storlek på företag och använd regel.
Källa: SOU 2016:75.

B.7 PERCENTILGRUPP

FIGUR B.7

TRENDBROTT VID 83:E OCH 93:E PERCENTILEN

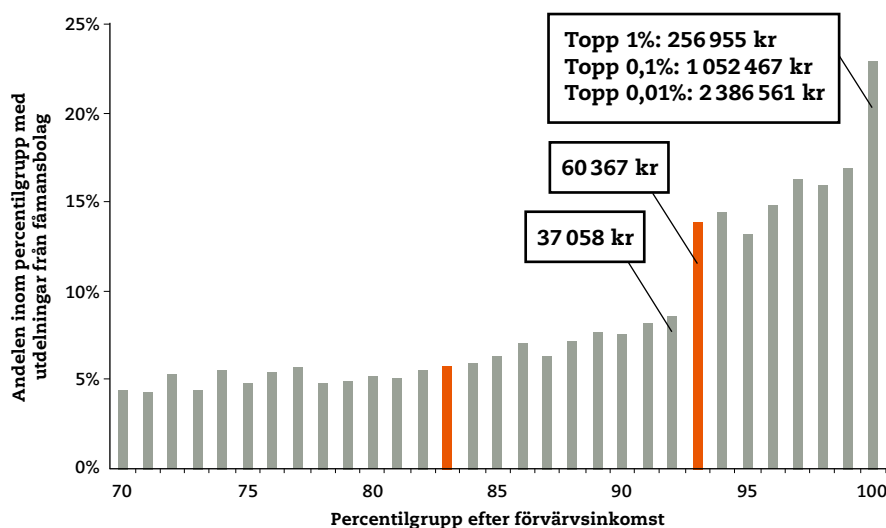
Benägenhet att vara delägare med utdelningsinkomst uppdelat efter percentilgrupp sett till förvärvsinkomst. Data från 2016.

Källa: Bastani och Selin (2019) med kompletterande uppgifter och egna beräkningar.

B.8 UTDELNINGAR TILL FÖRVÄRSARBETARE – UTDELNING INOM PERCENTILGRUPP

FIGUR B.8

KLART HÖGRE GENOMSNITTLIG UTDELNINGSSINKOMST HOS DELÄGARE I 93:E PERCENTILEN

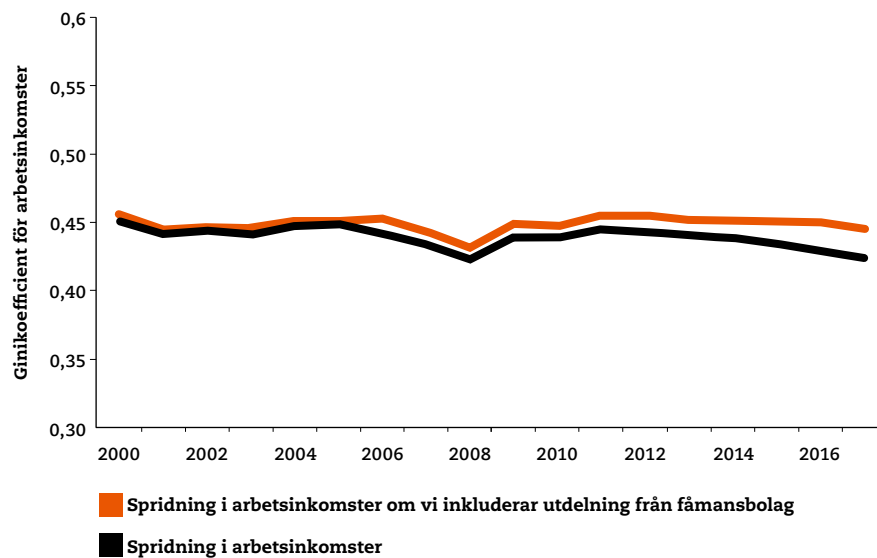
Genomsnittlig utdelningsinkomst uppdelat efter percentilgrupp sett till förvärvsinkomst. Data från 2016.

Källa: Bastani och Selin (2019) med kompletterande uppgifter och egna beräkningar.

B.9 GINIKOEFFICIENT FÖR ARBETSINKOMSTER

FIGUR B.9

LÖNESKILLNADER ÖVER TID RISKERAR FELTOLKAS VID INKOMSTOMVANDLING

Ginikoefficient för arbetsinkomster inkl. nollinkomster.

Källa: Långtidsutredningen (2019).

Tankesmedjan

Tiden vill stimulera progressiv debatt kring de avgörande utmaningar som samhället står inför: klimatomställning, trygghet i förändring och minskad ojämlikhet.

Tankesmedjan Tiden vill visa att det är möjligt att driva progressiv politik i en tid som är både globaliserad och lokal. Vi vill visa att en sådan politik varken behöver vara dogmatisk, låst vid sin historia eller ett resultat av kortsiktiga kampanjstrategier och triangulering.

Vi deltar i den politiska debatten, analyserar samhällsproblem, tar fram rapporter med reformförslag och ordnar seminarier.

Tankesmedjan Tiden ger även ut den socialdemokratiska idétidskriften Tiden.

tankesmedjan
TIDEN

tankesmedjantiden.se